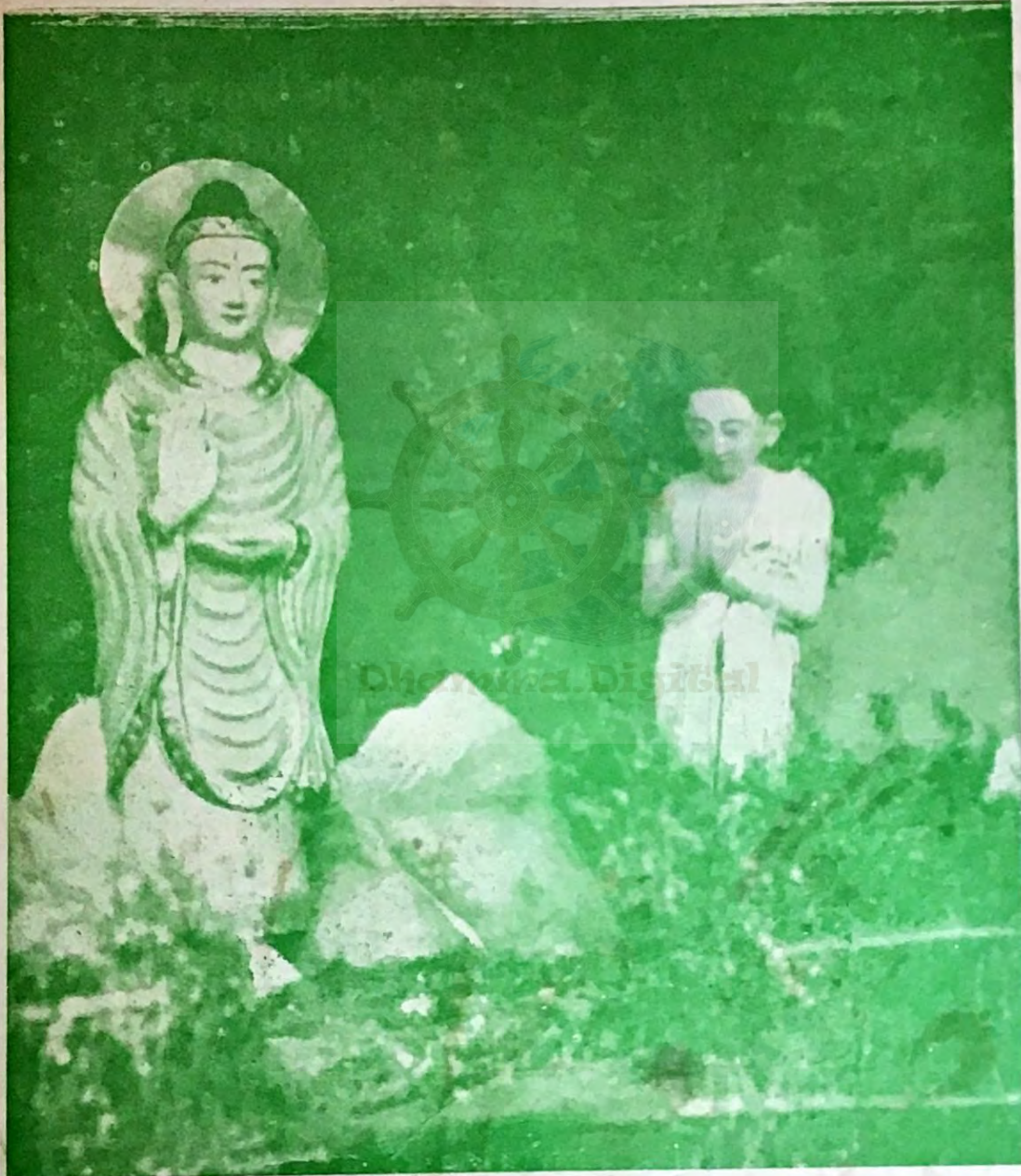

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ।

धम्मपद्य

[नेपाल भाषाया छगू जक लय्-पो ।]

पाल्पातान्सेने थुगुमीयागु स्वांया पुन्हीया महोत्सवया लागी निर्माण जगु मूर्ति

वर्ष २

संख्या २२

दिछा

बुद्ध संवत् २४६३

नेपाल संवत् १०६६

थुगु अंकया १)

दच्छिया चन्दा ३)

❀ विषय सूची ❀

कविता:—

सिथं हल—श्री सिद्धिचरण	 २०१
न्हाणु सुपाँय—श्री आनन्द शाक्य	 २०४
कोयात स्वया—हेमराज श्रेष्ठ	 २०४
श्रद्धाञ्जलि—श्री आशाराम शाक्य	 २०८
मुमुक्षुया में—श्री ठाकुरलाल मानन्धर	 २११

निबन्ध:—

ह्याउँमचा—श्री प्रेमबहादुर	 २०२
गुंला लच्छि—भिक्षु अनिरुद्ध	 २०६
धर्मोदयया कहानीत (आलोचना)	
श्री रत्नध्वज जोशी	 २१६

कहानी:—

जि पिहाँवया—श्री अशोक	 २०७
पालंपा—स्व० भैरवगोपाल श्रेष्ठ	 २११

उगुं थुगुं:—

महाचीन यात्रा—स्थविर धम्मालोक	 २०५
छको—दाइमोन्ड हार्बर्ट—श्री बुद्धिवीरमि	
उपासक	२१०
सुजाता जातक—भिक्षु अमृतानन्द	२१२
हुं खँ—श्री पूर्ण “पथिक”	२२०
सम्पादकीय समाचार आदि	

आरोग्य व सौन्दर्य हे सम्पत्ति खः

ख्वाया शोभा, पासापिनि सम्मान तथा लोके आकर्षण, आरोग्य व सौन्दर्य हे जक जुई ।

थुकिया लागी झीसं थःथःगु मिखा व वायात फक्को हिफा-
जत याना निरोग याना तय्माः । मिखा व वा बांमलात धाय्वं
संसारे वया लागी हुं सुख मदु । अतएव छित मिखा व वाया बारे
हुं शिकायत जुठ धाःसा, **वा व मिखाया प्रधान
कार्यालय**, पाल्पातान्सेन, असनत्वाले तुरन्त झासँ ! विज्याय्कि !!
विज्याहुँ !!!

वा व मिखाया बारे थन हरएक प्रकारया वासः याई तथा विना
फीसं जांच याय्या लागी सदां तयारी दु ।

डाक्टर महेन्द्र प्रसाद प्रधान डी० डी० एस्० भी०
असन्टोल, पाल्पातान्सेन ।

आर्षा दृश्य

ले १ (१)

ज्वलपत्ता

“भासये जोतये धम्मं”

१०००

सम्पादकः—भिच्छु महानाम “कोविद”

वर्ष २

कालिम्पोंग

आषाढ विक्रम संवत् २००६
जुलाई ईस्वी संवत् १९४६

अंक ६

—श्री सिद्धिचरण

सिथं हल

प्यहासें कबुया यंकल वैतः

झःझः धाय्क एवं फाय्का,

थःथिति छह निह हूं हुं ख्वेका,

सी बाजं न्ह्यो न्ह्यो थाका ।

संघर्ष खना खः ल्वाय् मफया

मृत्यु तुतां चुल वं ग्याना

निर्भय व जुई ब्रह्माण्डे आ,

वैत छु ज्वी सन्मान घृणां ।

वैत तँ पिकया न्ह्याक कय्कु सां

दुर्दिनया तीक्ष्णगु बाणं

वैत मलाक वैत मकय्क

फै च्वनि दध्वी तुं शून्यं ।

आजु हथासं काय् धुंकल वं

सी मखुत व दूमं थ्यूसां

नय्, ती, काय्, बी म्वाल छता नं

जिल वैत जगत आ दूसां ।

विजय मखु थ्व खः वैगु पराजय

मृत्यु स्वया जक मखु आश्रय,

ए म्वाना नं ह्वाय् ह्वाय् ख्वैपिं,

कष्ट खना नं छुकिया भय ।

मृत्यु दसेली आश्रय छिमित

अवनी छाय् स्वर्ग महैगु,

हर हर न्हीका संसार फुकं

पाप तापयात मख्याय्गु ?

नु नु दँ गात म्वाय् ख्वया ख्वया आ

सी नु नु क्षीपिं न्हिला न्हिला

भय दुःख खना बिसि जुइ तोता

मामां दुःखयात पी नु ।

ह्याउँमचा

—श्री प्रेमबहादुर

संसार विचित्र लाकी चलचित्र ? जीवन
क्षुद्र लाकी अमूल्य ? मनूया महत्व छु ?
इत्यादिया बारे विभिन्न मनूते विभिन्न मत दु ।
कल्पनावादीत कल्पनायात हे सत्य सम्झे जुया
कल्पना संसारे मस्त जुया चवनीगु । यथार्थवादीत
अनुभवं ज्ञान हासिल याना जूजू थाय् लोलोगु
ज्या याना वनीगु । संसार अनित्य । बुको
सीमागु जक मखु कि सोह्रै आना सत्य धयागु
नं संसारे छुं मदु । हाकुमचा, तुयूमचा, ह्यासु-
मचा छुं मधास्य ह्याउँमचा हे छाय् धागु ? खँ
सःह्य गबलें हे बुइ मखु धाइगु चलन दु । तथ्य
हीन बकफुस्तु खँ लहाना त्याक्य फइ धयागु नं
थथे हे खः ।

मचा बुल हँ ! मचाया महत्व हे मस्यूमह
थःहे म्हिता-म्हिता नया चवन तिनिम्हे सिया
मचा । मचायां मचा । मचायां, मचायां मचा ।
तर छम्ह न्हूमह जीव, न्हूमह प्राणी संसारे प्रवेश
यागु । मचा बुगु, मनूया मचा मनू । बौयागु
बच्छि अंश काइम्ह—बौया शत्रु ? मां-बौयात
बूढा-बूढी जुल कि लहीम्ह, सित कि मि तइम्ह
—मां-बौया मित्र ? मचा बुल धाल, छु नि छु
थें । तर उन्हाय् उन्हाय् धका ख्वोगुया रहस्य ?
काय् लाकी म्हाय् धका न्यनेगुया अर्थ ? 'च्याय्क'
हाले साथ हनुमान ढोकापाखे बेतोरं व्वाँ बने
बले काय्-म्हाय् या पार्थक्य गन !

ह्याउँमचा ! नकतिनि प्वाथं प्याहाँ वःम्ह
मचा ! संसारयागु नाट्यशालाय्, विश्वविख्यात
नाटककार शेक्सपियरया भनाइ बमोजिम, न्हय्गू
दृश्य मध्ये छगू दृश्य—प्रथम दृश्य । युवा, वृद्ध

इत्यादि ला जुइ हे मानिम्ह । छन्हु रङ्गमञ्च
तोता सदांया निंति अन्तरध्यान नं जुई मानिम्ह ।
तर मांया ममता, बौया माया—न्ह्यो लाकी ज्वो ?
सपना लाकी बिपना ? अथवा विकास व प्रगतिया
छगू रूप ? छगू शृंखला ?—शेक्सपियरया भनाइ
बमोजिम ला जीवन धयागु हे चिकीचा धंगु
न्यास्य जुइगु छगू किपालु जक खः ।

प्रसिद्ध कवि वर्डस्वर्थया भनाइ बमोजिम
मचा हे मनूया बौ खः । मचा खः, तर मनू
नं खः, अझ मनूया बौ खः । थवँया ह्याउँ-
मचा कन्है छु जुइगु ? संसार विशाल, संसार
अपार धाय्गु चलन दु । संसार यागु थाःगाः
हे काय् मफु धाईपि नं दु । हनुमानं लङ्का जले
यासां वयागु प्रशंसा हे जुया च्वंगु दु । रावण
यात स्यागुलिं हे राम अवतार कहले जूगु दु ।
कौरवयात संहार याना हे पाण्डव यागु गौरव
बढे जूगु दु । गीतां कृष्णयात छम्ह अवतार
धाय्कल, तर गीता हे १८ अक्षौहिणी नर-वलिया
कारण नं खः । ईसामसीह व हजरत मुहम्मद
नं अवतार कहले जुया च्वंगु दु । तर बाइबल
व कुरानया निंति हे जुइ नं जूगु दु । बुद्धं
बुद्धत्व प्राप्त यागु देशे हे बौद्ध तय्गु दुर्दशा
जूगु नं दु । थाःगाः काय् फुला संसारयागु ?
समयया चक्र अशोक चक्र मखु । वंगु समय
ल्याहाँ मवः । इतिहास गबलें दोहरे मजू । तर
अवतारीत धापिं नं मनू हे खः—छन्हुया दिने
ह्याउँमचा, मांया प्वाथं प्याहाँ वःपि । रावण,
देवदत्त, दुर्योधन इत्यादि नं ह्याउँमचा जुया हे
जक तःधिकः जूपिं खः । इपिं नं मनू हे खः ।
रावण छम्ह ब्रम्ह, देवदत्त बुद्धया ककाया काय् ।

प्रह्लाद नं ला हिरण्यकशिपुया काय् खः हला !
.....ह्याउँमचा ! थउँ अवश्य ह्याउँमचा खः ।
बरु कन्हे छु जुइगु ? रोम जुइगु ला, रावण
जुइगु ला ? बुद्ध जुइगु ला, देवदत्त जुइगु ला ?

मचा गुलि हिसिचा दु ! चिकीचा धिकः ।
कताःमरिचा थें का ! तर, गुलि असहाय !
माया व ममताया बिचे लङ्गूर थें हल्ले जुया
च्वंम्ह ! स्नेहरूपी चतनं खेवेयाका पलेलालपते यागु
हुंगाय् च्वना घनघोर समुद्र पाखे न्हा वना
च्वंम्ह ! गुलि आश्चर्यमयी जीव गुलि अद्भुत
जीवन !—सृष्टि या देन ? प्रकृतिया चमत्कार ?
—छन्हु ला जि नं वथें हे ह्याउँमचा मखा !
वथें हे अन्धकारं प्रकाशे वयाम्ह ! वथें हे
शान्ति अशान्ती प्रवेश यानाम्ह ! थउँ जि बौ
हँ, सृष्टिया छम्ह लोख्या । जिके बल दु, बुद्धि
दु, हिकमत दु, करामत दु । प्रकृतिनाप जोरि
खोजे याना बन्धनयात चीकु चीकु मनुष्य
जातिया निंति लँ सुगम व सुव्यवस्थित याय्गु
आस दु, आकांक्षा दु । तर, जि हे
नं प्रकृतिया छगू अङ्ग । प्रकृतिया दास जुया
छन्हु ला संसार त्याग याना वने हे मानिम्ह !

जीवन छगू संघर्ष खः । संघर्षमयी जीवने
सुख-आनन्द गन ? तर, मचा !
अहा, मचाया जीवन ! वयात छुकिया धन्दा ?
माया ममता, बौया मायां तप्पुया तःम्हेसियात
छुकिया पीर ? सुख-दुःख, हर्ष-विषाद, जन्म-मरण
यागु चाक्कुसे—पाउँसे च्वंगु स्वाद छु स्यूवं ?
तर व नं मनू खः । वया नं जीवन दु । वया नं
सर्वाङ्ग सम्पन्न जू । तर वयात छुकिया संघर्ष ?
सुनाप संघर्ष ? छुकिया दुःख ? छुकिया विषाद ?
सुखी व आनन्दमयी जीवन सुयां दःसा वया
हे दु—व हे ह्याउँमचाया । अर्किला सुख या
खोजे ब्वाँब्वौ जुइपिं, संघर्षमयी जीवन खना

वाक्क वःपिं, कल्पनोया संसारे विचरण याइपिं
कवितय्सं मचाबलेयागु जीवन झसझस लुमंका
बूढा-बूढी जुया संसारं विदा काय्गु बखत जुया
नं होकनं छकः मचा जुइ दःसा जिउ धका
आशिका याना च्वनीगु । तर, निष्ठुर समय
चागः थेंका छि !

तर, ह्याउँमचा मनू जुया नं नागकन्या
थें जाम्ह मनू जक मखुला ? वया जीवन दु ।
सर्वाङ्ग सम्पन्न नं जू । तर हृदय ? ल्याय्म्ह-
ल्यासे, बूढा-बूढी तयथें संसारयागु अनुभवं
बिलि बिलि जाया च्वंगु, जीवनया संग्रामे काहाँ
वया घाय्मो-सु स्वोथें स्वोगु हृदय वयाके मदुसां
नकतिनि चुलि ह्वोगु, अति कोमलगु, स्वच्छ,
शान्त व पवित्रगु हृदय वयाके दु लाकी मदु ?
नय-त्वनेगु ला पशु वृत्ति जक । मनुष्यताया
नातां हे मखा मनू संसारे सर्वोच्च प्राणी कहले
जूगु । मनू व पशुले फरक ? मनुष्यत्व मदुम्ह,
मानवताया भावना मदुम्ह, विवेक-विचार शून्यम्ह
मनू लाकी पशु ? तर ह्याउँमचा नं मनू हे
खः । छायासा, मनू धापि नं ह्याउँमचा थें
जापि दु ।

ह्याउँमचा ! नकतिनि वृम्ह, ह्याउँ हे मतं-
निम्ह ह्याउँमचा ! छु स्यूवं ? छु धाय्फुवं ?
छु याय्फुवं ? तर संसारया सृष्टि व संहार
सुख-दुःख, हर्ष-विषादया इतिहास वयाके दु ।
युग-युगान्सि थउँ तक्क जुया वःगु विकासयागु
साक्षात नमूना वयाके दु । राम व रावण यागु
लक्षण वयाके दु । धर्म व पापया ज्वलन्त दृष्टान्त
वयाके दु । छु मदु वयाके ? व छु मखु ?
आदिनसि अन्त तक्क यागु पौभा हे व । संसार
या प्रतिमूर्ति हे ह्याउँमचा ।

धन्य ह्याउँमचा !

न्यागु सुपाँय्

पर्वत पर्वत हाचां गागां,
गुलिखे योजन व वं व्वाँ व्वाँ,
सुपाँय् सुपाँय्ते थःथः स्वाखां,
न्यावन न्यावन लःधा मामां,
सो, सुपाँय् नं लः का वन आ ।

(१)

आप्रह याय् धुन आर्जि धै थें,
थःगु ह्व त्वइका मूगु व दुरु थें,
शक्ति धाक जिमि ठेक्का धै थें,
स्वर्ग स्वर्ग व्वव्वं फय् थें,
सो, सुपाँय् नं लः कावन आ ।

(२)

वर्षा कतु वै, लः पुंकः वै,
विजुलीं हर्ष न्ह्यू ख्वा क्यो वै,
पुत्र सुपाँचं इज्जत तय्का,
सिना-ज्या—मां वै न्ह्यू ख्वा दय्का,
सो, सुपाँय् नं लः का वन आ ।

(३)

गंगु सिमा नं वाउँसे च्वों वै,
सुकु मुकु चिंगु स्वां नं ह्वो वै,
गंगु पुखू नं भर भर जा वै,
सीगु आश नं फर फर सं वै,
सो, सुपाँय् नं लः का वन आ ।

(४)

आ ख्वेकी मखु थां लार्पि नं,
अन्न भरि भर सै आ बुइं नं
अमिया ह्युतुसी मेधा वा वै,
आर्तह्य चातक हर्ष हा वै,
सो, सुपाँय् नं लः का वन आ ।

(५)

सत्य, छ याकनं व्वाँ वा भक,
स्वर्ग, मुना वा अप्सरा दक,
सुन्दर ह्यय्खा हा वा मंगल,
जीवन, स्वै का फल छं उज्ज्वल,
स्वो, सुपाँय् नं लः का वन आ ।

(६)

कोयात स्वया

कुलाय् कुलाय् मचा ग्याःगु गपाय्चो ।
सो सो हाकुस्य च्वंगु नुगःम्ह
ध्वग्गी को गुलि हाः वै च्वंगु
भारा भारां पप्पू संका
मचायात सो वं ख्याः वःगु,

कुलाय् कुलाय् मचा ग्याःगु गपाय्चो ।
पली च्वसं ला पाना तैगु
खुया खुया नं वं हे नैगु
ग्याक्क ग्याक्क गुलि जि-मचायात
अःखः वं हे तुं ख्याः वैगु

—श्री हेमराज श्रेष्ठ

कुलाय् कुलाय् मचा ग्याःगु गपाय्चो
वया मचा जूसा व मख्वैला,
थःम्ह मचा थः प्यार मज्जीला
खुया खुया छाय् नयागु ?' धाय् वं
मचायात वं ख्याः वे दैला !

कुलाय् कुलाय् मचा ग्याःगु गपाय्चो ।
थःकरपिया मर्म मथूम्ह
करपि चा-न्हि ह्वाँय् ह्वाँय् खोसां
मयास्य वास्ता इति इति न्ह्यम्ह
ध्वग्गी को गुलि चञ्चल जूगु
कुलाय् कुलाय् मचा ग्याःगु गपाय्चो ।

महा चीनयात्रा

—स्थविर धम्मालोक

[गतांकं लिपा]

(४) जिमि काय् गजरत्नया विषये

राहुलजीयात हेलंब्वी तथा वे धुसेली किण्डोल विहारे हे न्यूनित्त चले याना हे च्वं च्वना । लिपा दच्छिति दुबले अन मिसात अपालं न्युनि व्रत च्वनिपिं दया वल । व व्रते अन हे निचा द्यने माःगुलिं अन मिजंपिं जिपिं बौ काय् निम्ह व मंजुहर्ष छम्ह सिवायमदुगुलिं लोके बां बां मलागु खँ लहाइगु जुया वल । छगू खँ थुजागु नं न्यना कि प्वाथेदुम्ह मचा नाय्के माःम्ह मिसा छम्ह माला हया न्युनि व्रत तय् हया लिपा व मचा ब्वोबले जित नायक्य बीगु, थुलि मयास्यं तोत्य मखु धका धयाजुपिं दु हँ । व हे हाल न्यसेलि मिसा पुचले च्वना च्वन भाःमा अने अनेगु उपहास निन्दाया भय दया वइगु खना व न्युनि व्रतयागु ज्याय् अपाय् सतं मन लगे मजुल । अथ्य जूसां छकलं तोत्य मछिगुलिं छुं दिन बिते जुल ।

राहुलजी नेपाले दुबले गजरत्न वसपोल लिख्य लंका वना आखः ब्वनेगु विषये निम्हेमिया खँ जुया लंका वनेत पासपोर्ट समेतयागु बन्दो-बस्त याना थकुगु दु खनि, व खँ जिं मस्यु छन्हु काय बौ निम्हसिया कलकत्ता छकः वने माल धयागु खँ जुल । किण्डोल विहारे च्वं च्वनेगु इच्छा नं मदयावल । मिसातयगु संगतं नं अलग जुइ माल धयागु मने वया चिकिधिकम्ह काय त्रिरत्न छम्ह वया मांया मां अजिम्हसि-थाय् झिळा दुबले मांम्हसिस्यंनिस्यं च्वना च्वंगु जुया निंति वयात अन हे तथा गजरत्न व जि

निम्ह किण्डोल विहार तोता कलकत्ताय् ब्यापार याय्त वना । कलकत्ता थ्यसेलि गजरत्नयात वया सद्य पाजु महाधर साहुया थाय् तोता जि आसाम 'देवालगिरि गोदाम' धयाथाय् ब्यापार याय्त वना । पासा यरखा बाहाया तुयूकाजी व महाधर साहुया काय् ।

अन आसामे ब्यापार खला तक ज्वीगु । भूटान व आसामया दोसाने जंगले सरकारी फौज वया थाना पुलीस फुक च्वना पुरा बन्दो-बस्त याना ब्यापार याका तःगु खनी । ब्या-पारीत वया पंयागु "कत्यारी" ग्वया पसः दयका ब्यपार याना च्वनिगु । मारवाडीत, आसामयापि, भूटानयापि, नांगामुलुकयापि, हिन्दु-स्थानयापि इत्यादि मनृत वया निला खलाति भारी ब्यपार ज्वीगुली दुप्पातसें कचिलाहा लंख लख साहिया हया मिया वनिगु । नांगा मुलुक-यापिस मुलाय् थायगु कीयागु छयँ, रेशमी व मुलाय् थाना तःगु नं हया मीगु । उकिया दामंअमि थःत माः माःगु न्याना यंकइगु जुया च्वन ।

न्हापाला जिगु मने अन मवं तल्य नेपाले च्वना बले मुलाय् धयागु ल्हासा पाखे वःगु ल्हासा मुलाय् व कोन्यं वइगु कलकत्ता मुलाय् धाःगु जंक स्यू । मुलाय् धयागु थनं हे वइगु धयागु छुं मस्यु । अन वैसेलि मुलाय् हे थाना हया आसामे वया थःगु माल मिया इमित माः माःगु न्याना यंकइगु । व हे मेलाय् ल्हासायापि, दुष्पायापि आदि अनेक मुलुकयापि वया मुलाय् न्याना यंका ल्हासायापिसं ल्हासा पाखे यंकइगु । हिदुस्थान-

यार्पिसं कलकत्ता यंकइगु । मेगु कपडा लत्ता व
च्यायागु ब्यापार नं अपालं दु । च्वाबारी नं
अपालं दु ।

न्हापा न्हापा कालिम्पोंगं लहासा वनेगु
लँ मचा:नि बले लहासायात सकल माल ताल
नेपालं यंकइगु । उगु बखते लहासायार्पिसं स्वेबले
सकल माल नेपाले हे दय्का हइगु थें नेपाल
धयागु गपायेधं थें समझे जुया नेपा:यार्पि मनूत
लक्षण ला:पि धका “नरबु” धका धाइगु । आ
थौं कन्हे कालिम्पोंगं लहासा वनेगु लँ चासेली
नेपा:यार्पि मनूतय्के दया च्वंगु गौरव फुक्कं
छसिनिसे तना वैन । थौं कन्हे संयत् हे फुक्कं
कलकत्ता वना तत: धंपि ब्यापारी जुया नेपा:
देशया उपरे छुं हे वास्ता याय् मोपि जुया नेपा:या
महाजनत अपालं ज्या मदया स्यना वन । आ थौं
कन्हे नेपाले न जक नया च्वना च्वने मा:गु जुल ।
लहासाया तर्फं छुं हे ज्या मदुगु जुल ।

आसामे मवनोबले जिं गथ्य लहासा
मुलाय्यात लहासां हे वइगु धका च्वना अथ्य
हे लहासापिसं नं नेपालं वइगु मोलताल ब्याक्क
नेपाले हे दुगु धका मती तया च्वंगु खनी ।
संसारे वना वना हे स्वयव तिनि बांलाक बोध
ज्वोगु खनी । आसामे वना लच्छि ति दुबले
कलकत्ताय् तोता थकाम्ह गजरत्नया मने लंका
वना आख: ब्वं वनेगु मती तल, पाजुम्ह महा-
धर साहुयात जि लंका वना आख: ब्वं वने
धका धाल थें । पाजुम्हसिनं छिमि अबुयाके
मन्यंस्यं जि छे मखु धाल ज्वी उगु हे बारे
लंका मछु: धका तमंक्यना न नं मनस्य ख्वइगु
प्याहाँ वंसा द्वाहाँ मवइगु, याना साप हायकल
खनी । उकिं आसामे जित: “छिमि काय् वें
जुल, याकनं थन वा” धका पत्र वल । व पत्र
खन्यव कन्हेखुनु हे जि कलकत्ता वया । अन

थ्यसेलि गजरत्नया खा: खयाबले गंसि जुया
च्वन । जि खन्यवं ह्वाँय् ह्वाँय् ख्वल । “छाय छ
आमथ्य ख्वयागु” धका न्यनाबले “जित: थन
आख: ब्वंक्य धका हया छाय् थथ्य याना
तयागु” धका धाल । व खँ न्यना ‘का छं
गन आख: ब्वं वने ? आख: ब्वन्यगु बारे
आमथ्य ख्वया हायका जुयेमा:गु छाय’ धका
धयाबले “जि जा लंका वना आख: ब्वं वने”
धका धाल । अन गथ्य वनेगु, न छ भाषा स:
न छं सुं मनू म्हस्यू, न सुं छन्त ब्वना यंकइपि
दु, अन वनेत, “धका धयाबले जित: वं”
“छलिमछि धन्दा छुं मदु, हुँ धयागु आज्ञा छू
व वनेत खर्च भचा जक द:सा गा” धका धाल
अथ्य धा:गु न्यमा वयात “जि थन हे कल-
कत्ताय् छं योँथाय् च्वना ब्वहुं छन्त मा:गु
खर्च जि पुरे याना तय” धका धया । “थन
ला ब्वने हे मखु, छेसा जि ला अन हे वनेगु”
धका जवाब बिस्यंलि धयां जीम्ह मखुत न्हा-
पानं थ्वं कलकत्ताय् साप ज्वीक हाय्का तयां
तय मफया बनारस छात्राबासे निर्दं व झिला
तया हयाबले यकं हे ज्ञान दयां विद्या धयागु
ब्वने हे मा: ख: धयागु सिया बडा साहसी
जुया व:गु ख:, आ नं थ्वयात भय धयागु छु ?
गथ्य मती वल अथ्य हे याइम्ह, थ्वयात मेगु
धया च्वनां जी मखु वया गथ्य इच्छा जुल—
वयागु कर्मे गथ्य गथ्य ज्वीमा:गु ख: अथ्य
अथ्य हे ज्वी धयागु मती वया “छ वँ हे वनेगु
जूसा छं खया हुँ, मा:गु खर्च गुलि मा: माक
का, मेमेगु नं छंत लासा वस: मा: मा:गु
दयकि” धका धया पाजुम्हसित नं “थ्वयात मा:गु
खर्च बिया छ्या ब्यु” धका धया जि हानं
आसामे हे घना ।

[क्रमश:]

जि पिहँवया

—श्री अशोक

मसीनु जुइक खाना तःगु ग्वाय्, न्यताले थ्यंक ककयातःगु सँ, ततः गोगु केलें च्वंगु मिखा, नाइसे च्वना चाकलागु खा, तुयूगु सिल्कया कमीज, ...यागु सुरुवा, ब्वहले चिकिचा पुगु रेशमया गाचा, चिकिचा पुया पुस्तगु पचिने चिकिचा गोगु हीरायागु अंगू, पीदें दत तर च्वाक स्वेबले स्वीदें दुह्म थें च्वों । न्ह्याबलें सफू छगू न्होने तया, गं, बज्र ज्वना भुनु भुनु सः वेक स्तोत्र पाठ याना च्वनिगु । धर्मया छह अवतार थें च्वों ।

जि न्हापांनिसें ह्य मस्यूसं करपिसं स्वेबले धात्थें हे पुलापिं पासापिं थें च्वों । जि न्ह्याबले वया थाय् वंसां वया लिमला-वथां वथां गुह्मं बाजः वीपिं, गुह्मं बुढीपिं व छह निह्म ल्यासेपिं नं मुना च्वनिगु । वं छ्यों कछुका—छको निको थःगु ततःगोगु मिखां च्वे स्वया बाखं कना च्वनिगु । जि खन धाय्व मुसुक न्हिला, बाखं कना च्वंगु हे दिना ल्हार्ति भाय् याना 'दिसँ' धाइगु । जि नं लहा निप्पां प्यप्पुंका धागु थासे भचा गंभीर पहलं फय् तुइगु । गबलें गबलें बाखं न्यना च्वच्चों हे तस्सकं श्रद्धा वनिगु । अले महि, फल फुलं पूजा नं याय्गु । जि नं भचा माने यात कि फुले जुइगु बानि दुगुलिं, वं बाखं कना च्वनिबले बाखं हे दिना स्वागत याइबले ला अले म्बोल, आकाशे च्वं च्वना ला धया थें जुइगु । वैगु विशेषता हे मिसा पहलं नाइसे च्वंक खँ लहाइगु, न्ह्यामे-सिया खँय् नं झुके जुया के च्वनिगु । वं मान तःगुलिं ला मस्यु अन वया च्वोंपिं फुकसिनं जित छुं अंशे भिगु भावं स्वइगु । जि गुलि

विचा याय् धुन, छुया वनेगु मफते ज्या जक पा धका, अय्सां मज्यू, वया बाखं कनिबले अज्यागु छु शक्ति दु थें मस्यु वया च्वोंपिं सकसियां छ्यों कछुइगु । अले थःथह्मं हे जि नं छ्यों कछु वनिगु । न्ह्या थे मवने धासां मज्यू, समय जुल कि तुति वयां छ्येपाखे स्वया वनिगु ।

छन्हु भगवान् छें पिहाँ विज्यागु बाखं कना च्वच्चों जिगु खा स्वया न्हिला धाल—
“छु छित थ्व खँय् विश्वास मरु ला ? बाखं कना च्वनागु मयःला ?” अन वया च्वोंपिनिगु फुक मिखां जिपाखे स्वत । छको ला जिगु खा ह्याउंसे च्वन । थुलि मछिसिया न्होंने अपमान । भचा अलमले जुया लिपा धया “मये मागु छु दु, जि ला तस्सकं हे विश्वास वं ।”

“छिं छको निको खा खिउंसे च्वंका हैगुलिं जक न्यनागु ।”

वहे तालं न्हिला हानं बाखं कनेगु ली लगे जुल । थ्व खं जि आश्चर्य चाल । च्वे मस्वसें, छ्यों कछुना च्वंच्वनिह्मस्यां गथे याना जिगु खा स्वत ? जि ला न्ह्याबलें कछुना च्वंगु जक खनिगु । मने अनेनेगु खँ लुइका वाखं न्यना च्वना । सन्ध्या काइले बाखं कने सिधय्कल । मिसात फुकसिनं अँन्यान्यो धराधर दना वना च्वन । वं नं मुसु मुसु काकां आशी-वाँद वियावं च्वन ।

+ + + +

छें वयाहसिया मन मच्चों । थौं जिगु छाय् अपमान यागु थ्व खँ जक लुमना वया च्वन । छुं निर्णय याय् मफु । कन्हे खुनु नं थ्व खँयात लोमंका छे धका गुलि मेमेगु ज्याय्

लगे जुया, अय्सां थ्व हे खँ जक न्होने च्वों
वया ख्वन । आखिरे लाचार जुया वयाके हे
न्यना स्वे धका जुरूक दना पिहाँ वया, वयागु
छें पाखे स्वया वना । घडि स्वया नाप लाइगु
ई मजुनि । अय्सां छें दुहाँ वना । न्हापा थें
गं दबदबया छुं सः ताय् मदु । छें भचा सुन
सान थें च्वों । थहाँ वना कोथायापिने नं थ्यन,
छगू हामस्यूगु सलं जिगु तुतियात पन । जिगु
न्हाय्पं तिं स्वाना वल ।

“छु याय्गु, उखुनु छःपिसं धा थें धयां
दाजु-किजापिं झोक्के जुया दा जक मदा । आ
गथे याय्गु, जि ला छःपिनिगु हे भरे ।”
मिसायागु सः धका जि बांलाक हे चाल ।

श्रद्धाञ्जलि

विश्वे गुह्यसैं सत्य अहिंसाया बिल
शिक्षा शुद्ध मनं,
गुह्यसैं प्यंगू आर्य सत्य क्यन
यायत जगत थ्व स्वर्ग सम,
गुह्यसैं धै वन 'पर उपकार
जीवन रथया चक्र सम'
उह्य श्री गौतमयात सदां छाय्
श्रद्धाञ्जलि जिं शुद्ध मनं ।
जगयां लागी गुह्यसैं राजस वैभव तोता जङ्गलसं
नाना दुःखत नया तपस्या
याना जुल भव भिक्क्य धका
गुह्यसैं नमुचीमार पराजय यात
तपस्याय् दृढ़गु मनं
उह्य श्री
गुह्यसैं दुःखं दग्धगु विश्वे दुःख छुना
[स्वांयापुन्ही] सुख हय्गु पथ

“हथाय् चाया दी मते । ज्या धैगु विस्तार
विस्तारं धका जुई । न्हाथे याना नं थःकबिल
जुया भों छकुती च्वकेगु नी स्वरे, अले इमिसं
स्वया काइ का । छिं ला दाजुपित हेके फु,
छगू तोह चिना हेका दिसँ रे, अले ज्या जुल
धाय् व.....”

“खं ला खः, थौं छको स्वय का, कन्हें
गथे जुई.....” “कः, छःपिं धासा.....”
भचा मछा पहगु सः वल । जि झसंक वन ।
मखुथाय् जकं ला वल ला धका जवं खवं
छचाख्यरं स्वया । वहे हामस्यूगु थोय्, वहे
छ्ये, वहे कःसि, वहे मातं । अले जि तीजक
ख्वाले च्वंगु चःति हु हुं पिहाँवया ।

—श्री आशाराम शाक्य

दुःख निरोध समुदय आदि
ज्ञानबिया क्यन प्रेम मतं,
गुह्यसैं 'बोधि वृक्ष' भिमाके
खंकल दुखया कारण नं
उह्य श्री
बसुधा एव कुटुम्बम् या गुह्यसैं शिक्षा बिल जगते
मानव मानवया अन्तरस अन्तर
मदु छुं धैगु खँ व
गुह्यसैं विश्वे शान्ति अहिंसां
क्यन सो शीत सत् हृदयं
उह्य श्री
गुम्हस्या जन्म थौंया दिवसे जुल शुद्धोदनयागु कुले
गुह्यसैं प्राप्त थउँ हे यात बोधि सिमाके बुद्धत्व
जनया ज्ञानेन्द्रिय जागरण याना जुल निर्वाण गुह्य
उह्य श्री गौतम बुद्धयात थौं
श्रद्धाञ्जलि छाय् शुद्ध मनं ।

गुंला लच्छि

१०००

—भिक्षु अनिरुद्ध

नेपाल देश पुण्य क्षेत्र खः । गुंलां झी नेपाले अनेनेगु गुंला बाजं सःवै च्वनी । थथे बाजं थाना लच्छि यंकं स्वयम्भू आदि स्थाने बाहू वनेगु चलन मेमेगु देशे खने मदु । थव बाजनं याना नेपाले गुंला लच्छि बीसां प्यन्हु न्यान्हु जक बीगु थें च्वं च्वनी ।

गुंला लच्छि यंकं येँ स्वयम्भू, अनवहाले, श्रीघविहारे व यले काबहाले, बूबहाल थथे हे मेमे थाय् नं देके वैपिनि मोमो जुया च्वनी । येँ स्वयम्भू व यले काबहाले लच्छि यंकं माय् (मास अवसं—निराहार व्रत) च्वनीपि हे नं च्याहं झिहं मयाक खाना च्वनी । मेगु न्हिच्छिया छछा जक नया अवसं च्वनीपिनिगु ला त्या हे दुगु मखु । सुथ सिया ७८ बजे तक नं त्वा गणेश थाने व काबहा आदि स्थाने भजन याइपि नं अलग हे दया च्वनी । दान धर्म नं थव लच्छिया विशेष रूपं जू हे धाय् माः ।

तर जलशायी भगवान् विष्णुया नामं चतुर्मास (पिला) रामायण, महाभारत आदि बाखं थाय् थासे कनेगुली गुलि कोशिश दु उलि गुंला लच्छि जक हे नं भगवान् बुद्धयागु वाखं कपि उस्त खने मदु । थव दुःखयागु खँ खः ।

नेपाल सम्वत् १०६७ यागु गुंला लच्छि आनन्द कुटी विहारे गुंला लच्छि बाखं न्यने दत । मन आनन्दित जुल । छें छें कोथा प्वाले च्वना द्वीमरु स्वीमरु खँ लहाना समय सितिकं छेगु स्वया न्हि छगू निगू घडि जक जूसां बुद्धयागु जीवन चर्या, उपदेश न्यनेगु आपालं भि । भगवान् बुद्ध बाखं उपदेश न्यनेगुया न्यागू लाभ कना विज्यागु दु ।—

(१) न्यने मनंगु धर्म-उपदेश न्यने दे ।

(२) न्यने नंगुयात नं हानं न्यने दया बांलाक लुमना वै ।

(३) मती लुया च्वंगु शंका तना वनी ।

(४) तप्यंगु धर्म लँ ज्वना काय् फै ।

(५) थके श्रद्धा व विश्वास बढे जुया वै ।

इलेइले बाखं न्यनेगु नं छगू मंगल खः ।

“कालेन धम्म सबनं एतं मङ्गलमुत्तमं ।”—मंगल सूत्र ।

बाखं थह्वं बांलाक न्यना छें जहानपित नं कनेगुलि थःनं लुमना च्वनी, छें च्वोंपिनि नं न्हाय्पं पवित्र ज्वी । मने भिगु भाव जक लुया वै च्वनी ।

थव हे गुंलां येँ, यले निथासं पञ्चदान धका तद्धंगु दान बीगु उत्सव ज्वी । थुखुनुया दिने दीपंकर तथागत रम्यवती नगरे विज्याना भिक्षा दान का विज्यागुलि थौं तक नं दच्छिया छको वहे वहे तिथि खुनु पञ्चदान बीगु याना तःगु खः । थव नं छगू प्रकारं बुद्धयागु चरित्र स्मरण याय्गु हे खः । दानयागु पुण्य फल त अलग दहे दु ।

मेशु थन नेपालयागु सकतां चाल चलन बांला । तर गुंला लच्छिया धर्म व्रत यानागु भ्रष्ट याय्त धै थें पारु भ्वे न्याय्का थ्वँ एला त्वँना अम्मलं काय्का जथा भावि ह्युतु छाना, करपिलिसे लवाना ज्वीगु व बलिया नामं प्राणी हिंसा याय्गु केवल थव नित्ता बांमला । नेपालया श्रद्धालु जनपिसं थव नित्ता तोता ह्युया दिल धासा मेगु झी उन्नत ज्वीगु लँ यकों दनि ।

पंचशील पालन याय्गु प्रत्येक बौद्ध जनया कर्तव्य खः । थव हे पंचशील छगू पालन यात

धासा थ्व मद्य मांसया व्यवहार थःथह्यं हे तना वनी । दच्छि यंकं पंचशील पालन याय् मफत धासा गुंला लच्छिया अनेनेगु बाजं थाना बांबां लाक तिसां तिया अनेनेथाय् देके वनेयोसिनं पंचशील पालन याना छे जक च्वंच्वोहसित हे

पुण्य आपा लाइ । पंचशीलया वास्ता मयासे तुति हे पुलि थ्यंक ज्येक देके जूसां तबि वं पुण्य आपा काय् फै थें मच्चो । खः मखु श्रद्धालु जनपिसं नं छको बांलाक विचा याना स्वया दिसं ।

छको—दाइमोन्ड हार्वर्ड

—श्री बुद्धिबीरसि उपासक

जि छन्हु दाइमोन्ड हार्वर्ड वना । धरमतलां बेहाला तक ट्रामे वनेमाः । बेहालां ३६ नम्बरगु बःसे च्वना वंसां ज्यू अथवा स्यालदह स्टेशनं रेले च्वना वंसां ज्यू । अनत-कया लागी स्पेशलगु छगः रेल दु । तर जिपि प्राइवेट कारे वना । कारं वनां हे १-३० घण्टा बित, बःसे वंसा गुलि विस्तार जुइगु जुई । कलकत्तां दाइमोन्ड हार्वन ३४ मील दु । जिपि अन थ्यन । जः खः वैक, हस्पिटल, फोर्ट आदि सकृतां दु । चाहूवने बले तानोसा शीतल वाय्या लाबी तुपलि नं न्याय्गु दु । हानं आनन्दं फसे हुसुलं पुले मन दुसा, व नं तयार । भाडा १ घण्टाया २ तका का । पारि पावे सुन्दर बन दु । दाइमोन्ड हार्वनयागु लं स्वया-बले जित ला महा समुद्र हे खनागु थें जुल, तर व ला समुद्रया ह्युतु जक धका जुया च्वन । व समुद्रया ह्युतु हे नं थपाय्सकं तद्धं कि जहाजे वंसां हे व फुककं चाहिले फै मखुला धै थें च्वं । अन मधुर फय् व लःयागु शब्द वया च्वंगुलि जिपि ला स्वर्गे हे थ्यन ला धैथें च्वन ।

अन च्वच्वं सन्ध्याका ई जुल । अले

निभायः ह्याङ्गु मि ग्वारा थें बुलुं काहाँ वया समुद्रे लुक्क डुवे जुल । जि ला अन तान्बया जकं सूर्यया मोल्हू वंगु ला धका च्वना । अथे धाय् त नं साबों ज्वना मवं । जि थथे अलमले नं छाय् मज्जी । मेथाय् सा पहाडं थाहाँ वै, पहाडे हे डुवे जुई । मैदानं थाहाँ वःसा मैदाने हे डुवे जुईगु । अन सूर्य डुवे जूगु धका ला जित होस हे मन्त । व सूर्य डुवे जू वले सियागु दृश्य धात्थें हे बांला । दाइमोन्ड हार्वन छगुलि ह्याङ्क रङ्ग पाना तःगु थें जुल । मनूतय्गु ख्वाले नं ह्याङ्गु पाण्डरं बुला तःगु थें खने दत । सूर्य डुवे जूगु दृश्य हे आपाय्सकं बांला, झन व थाहाँ वैबले गुलि जक बांलाइगु जुई । छह्य अंग्रेज कवि हे जुल थें ला धयातःगु नं दु “यदि जन्मनिसें अन्धाह्य सुं मनूया लागी दकसिबे तद्धंगु छुं बरदान दु सा व सूर्य लुइ बले व बी बलेसिगु संसारयागु दृश्य खः ।”

अन बहनी जूबले ला भचा तस्सकं हे चिकु । जिपि अले मोटरे तुं च्वना लिहाँ वया । ला सा गबले जि छको सुथे नं वने तिनि ।

पालंपा

—श्री स्व० भैरव गोपाल श्रेष्ठ

सना गुथियार जुइ साप हे थाकु ।
बराबर सी कुबीगु पा वैगु । सीगु नं छुं
भतिचा यइपुसे च्वोंपि ला ? गुलि हलन्त जुया
के सिवाय मदुपि कंकालि । थुजःपि ला ज्यू
याउंसे खुनु च्वों । गुली न्हापा स्वया नं नि
दुगं स्वदुगं तःग्वारा जुया सीगु । व नं
लखं..... थुजःपि धका आपद । तुति पाखे
च्वोंसा जा छुं भति ज्यू । तर तुतिपाखे नं
गथे च्वनेगु ? हनं छथों पाखे च्वने 'उँ उँ'
हाले मालीगु ! मय् बा आवंलि छमोह दां बां
छया बीगु का । थुजःगु नं ज्वीला ! कुबिया
बाहा स्यागु लाय्केत नं छमोहया वासः माः ए !!
थुकथं बिचा यायां सूर्यलाल सी कुबिया लिहाँ
वल । आ वं धया गथे अथे हे यात । थथे
हे निदँ स्वदँ जा वया निर्विघ्न पूर्वक बित ।

छन्हु उखें थुखें चाह्युहूँ वोह काल
वैथाय् छें दुहाँ वन । वया कलायात ज्वंगु
ज्वनं यात । गुलि खे वैद्य डाक्टरत गुहालि

काल, तोतूगु हे मखु । फल स्वरूप सूर्यलालं
गुथियार ग्वाहाली काय्गु पा वल । सकसितं
धा वन । किन्तु सुं हे वोगु मखु । सकसिनं
नं वंहे बिया तःगु छमोह छमोह दां लित बिया
हल । सुं वयात सहायता मवो । दां छपो ज्वना
याकःचा लिहाँ वल । अले दां दय्कनं असहाय
जुया 'आ छयाय्' धका नुगः दांदां ख्वया च्वन ।

भचा लिपा वया हे छह गुथियारया
थाय् वना वोह न्यादँ ति दुह काय् दुहाँ
वल । बौह भुगुलुं च्वं च्वोंगु खना वं वया
कथनं न्यन—बा, बा, मां हनिचा हानं दना
वै तिनि धागु खःला ?

सूर्यलालं मिग्वारा कथुं कछया धाल—
सुनां धागु ? “अन तःबहाले च्वोंह कार्कि
धागु ।”

सूर्यलाल नुगले मि दन दन छ्वेका सुंक
च्वन । बौह छुं मधागु खना कायहं नं त्वलहे
जुया बौहसित स्वै च्वन ।

मुमुक्षुया में

दीन पतित नाथ जितः—वन्धन या भावयित
पार बिया ब्यू ।

जिगु श्व विनति न्यँव जिगु श्व विनति

उकिया पलेसा प्राण विये कोटि विनति ।

बालकया खेल विस्ये मनमायावी लिस्ये लिस्ये

ताता पाक स्मितः जुस्ये ।

लुमनि गथे नाथ छिके क्रां विनति

याकन जितः पार बिब कोटि विनति ।

काम वयू पीर यायु मिखा चाखां खंके मब्यू

यौवन श्व भार जुयू ।

जिगु श्व विनति न्यँव जिगु श्व विनति

—श्री ठाकुरलाल मानन्धर

याकन जितः पार बिब कोटि विनति ।

बृद्ध जुया देह—सदन शून्य जुयू भाव-गगन

देह श्व भार जुयू

लुतु लुया सह मजू ।

खोबिधाः हुतु हुया याय विनति प्रमु

याकन जितः पार बिब कोटि विनति ।

छंगु चरणया जि सरण, याव जिगू चित्त हरण

पंख ब्यू हंस जुये

हाकुगुं नं प्वीक वये ।

थहुँ हे लाये प्रेम—मिलने कारे विनति प्रमु

परम हंस या जितः कोटि विनति ।

सुजाता जातक

अनुवादक—भिक्षु अमृतानन्द

“नहि वण्णेन सम्पन्ना.....” धयागु
श्व सिलः भगवान् शाक्यमुनिद्र जेतवने बिज्याना
च्वंगु बखते, अनाथपिण्डिक सेठया भमचा,
धनञ्जय सेठया म्हाय् विशाखाया कांछिम्ह केहें
सुजाताया कारणे आज्ञा दय्का बिज्यागु जुल ।

व मयजु जुलसां अनाथपिण्डिकया छेँ
भरिपूर्ण ज्वीक कोसः ज्वना, भारी छातं वोम्ह
जुल । “जि तद्रंम्हसिया म्हाय्मचा खः” धयागु
अभिमान वयाके दुगु जुया च्वन । अर्कि व
तसतं हे क्रोधी, चण्ड, कठोर भाषी । माजु,
बाःजु व थः भातया प्रति थःगु कर्तव्य नं पालन
मया । छेँ च्वपि मनुतय्त नं दाया बोबिया
जक ज्वीगु ।

छन्हुया दिनस शान्तिनायक भगवान् बुद्ध,
न्यासल भिक्षुसंघपि लिसे अनाथपिण्डिकया छेँ
बिज्यात । अन वसपोलपि लायातःगु आसने
फेतुना बिज्यात । अनाथपिण्डिक सेठजु धर्मोपदेश
श्रवणयासे भगवान् न्होने फेतुत । व बेलस
अनाथपिण्डिक सेठजुया भचामयजु सुजाता, च्यो,
भ्वार्ति लिसे तःतःसकं हाला लवाना च्वंगु खः ।
भगवानं श्व सः ताया धर्म-खँ दिना, “श्व छु
सः ल्या” धका साहुयाके न्यन । साहुं थये
धाल—

“भन्ते ! श्व जुलसां झी कुलयाम्ह भम-
चाया सः खः । श्व भमचिके गौरव धयागु छुं
मदु । माजु बाःजु व भातया प्रति नं श्वया
छुं कर्तव्य मदु । न श्वैके दान दु, न शील
दु, न श्रद्धा हे; सदां अप्रसन्न जुया चान्हं-
न्हिनं ल्वापु जक थया जुई ।”

“अथे जूसा वयात थन सःता हति ।”

व वया भगवान् यात वन्दना याना छखे
लिना च्वन । अले तथागतं वयाके थथे धका
न्यना बिज्यातः—

“हे सुजाता ! पुरुषपिनि न्ह्यता प्रकारयापि
मिसात दु, उकीमध्ये छः गुगुप्रकारयाम्ह खः ?

“भन्ते ! छलपोलं संक्षिप्तं आज्ञाजुया
बिज्यागु खँ जि बांलाक श्वीके मफु; अनुकम्पा
तयाबिज्यासे श्व खँ विस्तारपूर्वक आज्ञाजुया
बिज्याहुँ !”

“अथे जूसा सुजाता ! बांलाक न्हाय्पं
बिया न्यो !” धया भगवानं निम्न सिलः उजुं
दय्का बिज्यात—

“पटुट्ठचित्ता, अहितानुकम्पिनी,
अब्बेसुरत्ता, अतिमब्बते पति ।
धनेन कीतस्स वधाय उस्सुका,
या एवरूपा पुरिसस्स भरिया
‘वधका च भरिया’ ति च सा पवुच्चति ॥

(१)—गुम्ह पुरुषया मिसा तंकाली ज्वी,
अहित वाइम्ह ज्वी, परपुरुषया कामना याइम्ह
ज्वी, भातयात अनगिन्ति याइम्ह ज्वी तथा धन
न्याना कयातःपि अर्थात् दास दासीपित दाय्गुली
उत्साह याइम्ह ज्वी; उम्ह पुरुषया मिसायात,
‘वधक=भार्या’ अर्थात् ‘हिंसक-मिसा’ धाई ।

“यं इत्थिया विन्दति सामिको धनं,
सिप्पं वणिज्जं च कस्सि अधिद्वहं ।
अप्पं पि तस्मा अपहातुमिच्छति,
या एवरूपा पुरिसस्स भरिया,
‘चोरी च भरिया’ति च सा पवुच्चति ॥”

(२)—गुम्ह पुरुषया मिसां थः भातं शिल्प

द्वारा वा व्यापार द्वारा अथवा बुँज्या द्वारा कमाय्
धानातःगु धन मध्ये भतिचा जक जूसां खुया
काय्गु इच्छा याई; उम्ह पुरुषया मिसायात,
'चोरी-भाय्या' अर्थात् 'खुनी-मिसा' धाई ।

“अकम्मकामा, अलसा, महग्घसा,
फरुसा च चण्डी च दुरुत्तवादिनी ।
उपट्टायिकानं अभिभूय वत्तति,
या एवरूपा पुरिसस्स भरिया,
'अय्या च भरिया' ति च सा पवुच्चति ॥”

(३)—गुम्ह पुरुषया मिसा ज्या मयाइम्ह
ज्वी, आलसी ज्वी, आपा नइम्ह ज्वी, म्हुतु
छाम्ह ज्वी, ल्वापुखिचा ज्वी, मभिगु खँ ल्हाइम्ह
ज्वी तथा नोकरतयत् दवे याना तैम्ह ज्वी;
उम्ह पुरुषया मिसायात 'आय्या-भाय्या' अर्थात्
'नकी-मिसा' धाई ।

“या सब्बदा होति हितानुकम्पिनी,
माता व पुत्तं अनुरक्खते पतिं ।
ततो धनं सम्भतमस्स रक्खति,
या एवरूपा पुरिसस्स भरिया,
'माता च भरिया' ति च सा पवुच्चति ॥”

(४)—गुम्ह पुरुषया मिसां, भातया प्रति
सदां हित व अनुकम्पा तै, मामं पुत्रयात रक्षा
याय् थें भातयात रक्षा याई हानं भातं कमे
याना हःगु धनयात बांलाक रक्षा याई; उम्ह
पुरुषया मिसायात, 'माता-भाय्या' अर्थात् 'मां-
मिसा' धाई ।

“यथापि जेट्ठा भगिनी कनिट्ठा,
सगारवा होति सकम्हि सामिके ।
हिरीमता भत्तुवसानुवत्तिनी,
या एवरूपा पुरिसस्स भरिया,
'भगिनी च भरिया' ति च सा पवुच्चति ॥”

(५)—गुम्ह पुरुषया मिसां, केहेंनं ततायात
गौरव व प्रेम तथा च्वनी थें, थः भातया प्रति
गौरव व प्रेम तई तथा लज्जा दुम्ह जुया भातया
वशे च्वनी; उम्ह पुरुषया मिसायात, 'भगिणी-
भाय्या' अर्थात् 'केहें-मिसा' धाई ।

“याचीध दिस्वान पतिं पमोदिता,
सखी सखारं व चिरस्स आगतं ।
कोलीनिया सीलवती पतिव्वता,
या एवरूपा पुरिसस्स भरिया,
'सखी च भरिया' ति च सा पवुच्चति ॥”

(६)—गुम्ह पुरुषया मिसा, ताकालं लिपा
वोम्ह थःपासा खना प्रसन्न व हर्ष जुई थें, थः
भात खना सदां प्रसन्न जुई तथा गुम्ह कुलीनम्ह
शीलवती व पतिव्रता ज्वी; उम्ह पुरुषया मिसा-
यात 'सखी-भाय्या' अर्थात् 'पासा-मिसा' धाई ।

अक्कुट्टसन्ता, वध दण्डतज्जिता,
अदुट्टचित्ता, पतिनोत्तिक्खति ।
अक्रोधना भत्तुवसानुवत्तिनी,
या एवरूपा पुरिसस्स भरिया,
'दासी च भरिया' ति च सा पवुच्चति ॥”

(७)—गुम्ह पुरुषया मिसा, भातं तं क्यंसां
शान्त जुया च्वनीम्ह ज्वी, दाइगु न्वाइगुलिं दवे
जुया च्वनीम्ह ज्वी, भिगु चित्तदुम्ह व भातया
प्रति सहन-शील दुम्ह ज्वी, उम्ह पुरुषया मिसा-
यात, 'दासी-भाय्या' अर्थात् 'दासी-मिसा' धाई ।

“भो सुजाता ! थथे न्हय्तां प्रकारयापि
मिजंतय् मिसात दु । थुकी मध्ये 'वधक-भाय्या'
'चोरी-भाय्या' व 'आय्या-भाय्या' धयापि थुपि
स्वताज्जि यापि मिस्त नरके उत्पन्न ज्वी । मेपि
प्यताजियापि मिस्त निम्मानरति देवलोके उत्पन्न
ज्वी ।

याचीध भरिया वधकाति वुच्चति
चोरीति अरियाति च सा पवुच्चति,
दुस्सीलरूपा फरूसा अनादरा,
कायस्स भेदा निरयं वजन्ति ता ॥

गुपिं श्व 'वधक' 'चोरी' 'आर्या' धयापिं
दुःशीलपिं, चुपिं थें जागु वचन गुपिं तथा
अनादरपिं मिसात खः, थुपिं मरणं लिपा नरक
लोके उत्पन्न ज्वी ।

याचीध माता भगिनी सखी च,
दासीति भरियाति च सा पवुच्चति,
सीले ठितत्ता, चिररत्तसंवुता,
कायस्स भेदा सुगतिं वजन्ति ता ॥

गुपिं श्व 'माता' 'भगिनी' 'सखी' व
'दासी' धयापिं शीले च्वनाच्चपिं तथा चिरकाल
तक संयम यांना च्वंपिं मिसात खः; थुपिं सकलें
मिसात मरणं लिपा स्वर्गलोके उत्पन्न ज्वी ।

थुगु प्रकारं शास्तां, न्हय्ता प्रकारयापिं
मिसातय् वारे खँ कना उपदेश यांना विज्यागु
बखते, सुजाता मय्जु स्रोतापत्ति-फले प्रतिष्ठित
जुल । अले शास्तां सुजातायाके थथे न्यना
विज्यातः—

“भो सुजाता ! श्व न्हय्ता प्रकारयापिं
मिसात मध्ये छः गुजोगु प्रकारयाम्ह मिसा
खः ?”

“भन्ते ! जि दासी समानम्ह मिसा खः”
धया, सुजातां शास्तायात वन्दना यांना
क्षमा फोन ।

थुगु प्रकारं भगवानं, अनाथपिण्डकया
भमचा मय्जु सुजातायात छगू हे उपदेशं शान्त
यासे विनीत यांना विज्यात । भोजन भपि
सिधसेली वसपोल विहारे विज्याना गन्धकुटी

द्राहाँ विज्यात । धर्मसभाय् शास्ताया गुणखँ
चले जुल ।—“आवुसो ! शास्तां गृह-भमचित्त
छगू हे उपदेश द्वारा शान्त यांना स्रोतापत्ति-फले
प्रतिष्ठित यांना विज्यात ।”

शास्ता धर्मसभाय् विज्याना, “भिक्षुपिं !
छुं खँ ल्हाना च्वनागु ?” धका न्यना विज्यात ।

“श्व श्व खँ ल्हाना च्वनागु” धका
भिक्षुपिसं धाल ।

“भिक्षुपिं ! आः जक मखु, न्हापा नं
जिं श्व सुजातायात छगू हे उपदेश द्वारा शान्त
यांना दमन यांनागु दु” धका भगवानं निम्नरूपं
पूर्व जन्मया खँ आज्ञा दयका विज्यात ।

अतीत समये वाराणशी देशे ब्रह्मदत्त
जुजुं राज्य यांना च्वंगु बखते, बोधिसत्त्व अग्रम-
हारानीया कोखे जन्म जुल । तद्धिकः जुसेली
व तक्षशिलाय् वना शिल्प-शास्त्र सय्का ल्याहाँ
वल । अवुम्ह परलोक जुसेली राज्यस च्वना
बोधिसत्त्वं धर्मानुकूल राज्य यात । वया मांम्ह
जुलसां तंकाली, चण्ड, चुपिं थें जागु वचन
ल्हाइम्ह, बोबीम्ह तथा निन्दा याइम्ह जुया च्वंगु
खः । थथे माँम्हसिया दुर्गुण खना छन्हु
बोधिसत्त्वं माँम्हसित ‘न्वाय्माल’ धका मती तल ।
तर ‘विना उदाहरणं समझे बुझे याय् थाकवी’
धैगु विचार जुया, छगू उदाहरणया प्रतीक्षा यांना
च्वन ।

छन्हुया दिने इपिं उझाने वन । बोधिसत्त्व
लिसे वया माँम्ह नं दुगु खः । श्व बेलस लँप्वी
छम्ह मिसाम्ह म्हय्खा हाल । बोधिसत्त्वया मनू-
तसें, म्हय्खाया सःताया, “हे चण्डवादिनी, हे
छाःगु सः पिकाइम्ह ! हाले मते हाले मते”
धका धाल । बोधिसत्त्व नं नाटक स्त्रीपिसं छचा-
खयरं चाउय्का माँम्ह लिसे उझाने वन । उझाने

चाहिला च्वंगु बखते, छथाय् सिमाय् च्वना
च्वम्ह कोकिल पक्षी छम्ह अति मधुर स्वर पिकया
हाल । महाजनपि सकलें वया सःले आकर्षित
जुसे सुप्रसन्न जुया लाहात जोजलपो थथे धाल—

“हे नायू सः दुम्ह, हे कोमल सः पिकाइम्ह
हे मृदु सः पिकाइम्ह, हा, हा, बांलाक हा !”

थथे धया मनूत सकलें छयें ल्हना स्वया
च्वन ।

बोधिसत्त्वं थ्व निगू कारण खना, “आ
धासा माँयात न्वाय जिल, समझे याके जिल”
धका मती तया थथे धाल—

“यो मा ! लँ बिचे मिसाम्ह म्हाय्खाया
सःताया मनूतसें ‘हाले मते, हाले मते कठोर
भाषी’ धया न्हायपं प्वा तिना जूगु खंला ?
छाःगु सः धयागु सुयां न्यने मयो ।” थुलि
धया निम्न सिल ब्वना न्यंकलः—
“नहि वण्णेन सम्पन्ना, मञ्जुका पियदस्सिना ।
खरावाचा पिया होन्ति, अस्मि लोके परमिह च ॥
ननु पस्ससिमं कार्लि, दुब्बण्णां तिलकाहतं ।
कोकिलं सण्हभाणेन, बहुन्नं पाणिनं पियं ॥
तस्मा सखिल वाचस्स, मन्तभाणि अनुद्धतो ।
अत्थं धम्मं च दीपेति, मधुरं तस्स भासितं ॥”

सुन्दर वर्णम्ह जूसां, स्वे बले बांलाम्ह
जूसां, छाःगु वाणी (=खरा वाचा) दुम्ह जुल
धाय्वं थ्व लोके नं परलोके नं सुयां यई मखु ।

छं थ्व हाकुम्ह कोकिलयात खना मखुला ?
गुम्हसिया वर्ण बांमलासां, हामो थें चात दुसां
प्रियगु व नायूगु वाणीया कारणं वैत सकसिनं
प्रेम यात, यल ।

अकिं मधुर खँ ल्हाय्गु उत्तम; छाय्
धासा—मधुर खँ ल्हाइम्हसिनं, माच्छि खँ
ल्हाइम्हसिनं तथा अपो खँ मल्हाइम्हसिनं अर्थ
(=हितकर खँ) व धर्म प्रकाश याई । थ्व हे
खँ मधुर खः ।

थ्वते स्वदु सिलः द्वारा बोधिसत्त्वया माँम्ह
सित बोध यात । उलसंनिसें बोधिसत्त्वया माँम्ह
आचारसम्पन्न जुया सुयातं नुगले स्याक्क खँ
मल्हात । थुगु प्रकारं छगू हे उपदेश द्वारा माँम्हसित
शान्त याना बोधिसत्त्व यथाकर्म परलोक वन ।

शास्तां थ्व धर्मोपदेश हया विज्याना जातक
खँ मिलेयाना विज्यात । “उगु समय वाराणशीया
राजमाता थ्व हे सुजाता खः । जुजु जुया
च्वनाम्ह जि हे खः” धका नं आज्ञा जुया
विज्यात । सिद्धिरस्तु ।

हिन्दी का एक मात्र बालोपयोगी सचित्र मासिक पत्र—

★ किलकारी ★

सम्पादक—

दीपचन्द छांगारणी

“छोटे बच्चों के मानसिक व

नैतिक तथा वैज्ञानिक धरा

तलको ऊँचा उठाने

के लिये किलकारी अवश्य पढ़े ।”

पता—

किलकारी कार्यालय

नरसिंह दड़ा

जोधपूर ।

वार्षिक मूल्य २॥ एक प्रतिका ॥

नमूना मुफ्त नहीं भेजा जायेगा ।

धर्मोदयया कहानीत

[गतांकं लिपा]

गूगु विभागे स्वपु कहानीत तय् फु । (१) पौ (२) द्योयात स्वां छाय ! (३) मुवनेश्वरी । वास्तवे थ्व स्वपुयात नं स्वंगू विभाग या सां ज्यू । तर स्वपुं कहानी छुं सन्देश बीगु वा समस्या न्होने तय्गु स्वया नं 'कला कलाया लागी खः' धैगु सिद्धान्तया समर्थन याय्गु पाखे आपा कल्ल वंगु खने दु । थुलि हे साम्यं जक स्वपुयां छगू हे वर्गीकरण जूगु खः ।

(१) पौ—च्वे हे च्वे धुन थुकेया निश्चित सन्देश थ्व हे धका धाय् थाकु । लहासाया व्यापार याईपित कय्केगु थ्व कहानीया आशय खः धैगु खं नं गुबलें गुबलें न्यने दु । थ्व बाखंया कथानक नाप सक्तीगु सम्बन्ध दुपिनि मने थुजागु खं लुया वोगुयो कारण संभवतः थ्व अंश नं जुई फु—

“च्वन्यत ला व (कुमुद कुमारी) मतया न्होनेसं फेतुना च्वन, तर, वैगु मन संसार चाहू वनाः च्वन । गबलें मांया मूर्खतायात हिस्साः ज्वीगु, गबलें भातया अर्थ लोलुयताया निन्दा ! गबलें “कुल कुल” धका थुलि याय्त मखा जितः थन बिया हःगु, दं दं बायाः व धनं छु याईगु ?” हानं कहानी नं बियोगान्त जुल । थुकें शन हे घाले मल्ला चि फू थें यात ज्वी । तर कहानीया एकान्त्र लक्ष्य थ्व अवश्य मखु । थ्व वास्तवे यथार्थ वादी कहानीया

छगू नमूना खः ।

भातनापयोगु दँ नं दँयागु बियोग गुह्यं पतिप्राणह्य मिसायात नं यइमखु । वया लागी ला धनया लोभ जनित पति बियोग स्वया मेगु न्हागु हे कष्ट नं मामूली थें जुया च्वनी । तर समाजया लागी व दुःख नं 'थें' हे जक खः, 'धात्थें' मखु । वैत ला ध्यबा माः । ध्यबा विना जीवन हे समाप्त जुई, समाजं ला थुलि हे जक स्यू । निह्मतिपूया परस्परे यत्थे हे अनन्य प्रेम थ दयमा । तर समाजं धाई— “इमिगु प्रेमं जिमित छु लाभ जुल !” व्यक्ति व समाजया थ्व स्वार्थ विरोध थवँ यागु जक खं मखु । छद्म गृहस्थ पुरुष पत्नीया न्होने गुलि उत्तरदायी खः, उलि हे उत्तरदायी मां, तह केहें, दाजुकिजा व समाजया न्होने नं खः । उके वं सकबनं स्वे माः । थथे स्वे फय्केत ध्यबा माः, विद्या माः, बुद्धि माः, शारीरिक शक्ति माः । अतएव वं गुबलें ध्यवाया लागी, गुबलें विद्या, बुद्धिया निर्मित, गुबलें देश व जाति मर्यादाया लागी काय, कला, मां, बौ, दाजु, किजा, जन्मभूमि आदि अत्यन्त प्रिय जन प्रिय वस्तु आदिया बियोगयात सहर्ष वा बिबश जुया स्वीकार याई । थ्व हे उद्योगी जनया उद्योग खः, व्यवसाय खः, धर्म खः, कर्तव्य खः । थुकें हे ला धया तःगु नं दु “व्यवसायी जनया लागी तापा धैगु छुं मदु ।” “व्यवसायी जन धयापि समुद्र पार थ्यंक नं वनी ।” तर थ्व सक्तां सत्य खःसां तबि छद्म सच्चरित्रा पतिपरायणाह्य भारतीय नारीया लागी ला पति बियोग बियोग हे खः ।

दुःख दुःख हे खः । अःगःया दुने दुने मि-
च्याना च्वो थें वया नुपले दुने च्याना च्वनीगु
वियोगानियात खंपिं, वया उपरे सहानुभूति तैपि
जःला खःलायागु ला छु खँ, थः जहाने हे नं
दुर्लभ जुया च्वनी । उकें वं पति प्रवासयात
माजुया मूर्खता, भातया अर्थ लोलुपता, थःछेंया
मांबौपिनि निष्ठुरता धाल धका आश्चर्य चाय्गु
वा सुनानं थःपिनिगु उपरे व्यङ्ग्य खनेगु ठीक
मजू । तुलसीकृत रामायणे रामवनवासया तयारीगु
समये सीताजीयागु वचन व 'मुना मदन' या
प्रथम अध्याये मुना व मदनया खँयात सुना
बांलाक व्वने धुंकी वं नं थ्व कहानीयात आक्षेप
मूलक कदापि धाइ मखु ।

'पौ' कहानी ऐतिहासिक दृष्टि नं महत्व
पूर्ण खः । नेपाल व ल्हासाया व्यापारयागु
सम्बन्ध थउं कन्हेयागु जक खँ मखु । सलं
सः दँ न्हापांनिसें थ्व हे व्यापारया प्रवाह न्ह्याना
वया च्वंगु दु । नेपालयात थुलि श्रीसम्पन्न याय्त
नेपालया गुलिखे व्यापारी युवकं मां, बौ,
तहकेहें, पत्नीयागु चिर वियोग सहयाना
ल्हासायागु समाधि काल ज्वी; गुलिखे न्हू भमचां
नुपले दुने दुने जक मि छुंका स्वां थें च्वंगु
शरीर सुख गंका छुत ज्वी, गुलिखे मां बौ नं
थःयाकः काय्यागु वियोग सह यायां हे काय्यागु
खा स्वे मखवं स्वर्गयागु लँ ज्वन ज्वी; गुलिखे
तहकेहेंया छह जकहा दाजु वा किजा गुहसिगु
आधार मन्त कि न थःछें सुना नं वास्ता तै;
न भातपिन्थाय् हे उचित मान दै, थुजापिं नाप
वाया च्वना, किजा पूजाया मण्डः जक पुज्या
ज्यां हे जीवन फुना वन ज्वी; गुलिखे ह्याउं
मस्ते बौ वं वैगु वं वैगु खा स्वे मखवं हे
स्वस्थानी बाख्ंया नवराज व शिव शर्मा थें

जुल ज्वी । थुजागु खँया लेखा, थुजागु खँय्
सहानुभूति छह योग्य कलाकार सिवाय मेपिसं
सुना तै ! इतिहासकारया कलम नं थन थ्यंक
वनी मखु । वैत ला तिथि मिति दुगु घटना
मां; व नं विशेष यानां युद्धयागु घटना ।

'पौ' कहानी ल्हासाया व्यापारीपिनिगु
नेपालयागु दुःखपाखे संकेत या, मुना मदनं नेपाल
व ल्हासायागु नं । तर मुनामदनया पात्र
इतिहास अनुकूल मजू । सुं थुजाह्व पात्र
व्यापारीयागु भेष कया, छें अथे हे विधि
विधान याना ल्हासाया व्यापार या वंगु दै
मखु । उकें 'मुना मदन' यात ल्हासा व
नेपालया व्यापारया सम्बन्ध क्यनीगु प्रतीक
काव्य सधासे मेगु हे वंयागु काव्य धाय्गु
उचित ज्वी ।

पौ कहानीया कथानकया आकार भचा
तद्धं यात धासा व संभवतः छगू उपन्यासया लोगी
नं उपयुक्त ज्वी फु ।

(२) द्योयात खां छाय् !—

थ्व कहानीया नं मुख्यगु सन्देश थ्व हे खः
धाय् मछिं । खुँयात केवल शंकां दाया लिपा
जिल्ल जूगु स्वेबले पूरा पूरा विचार मयासेज्या
याय्गु ठीक मजू धयागु ध्वनि नं वः । हानं
कहानीया अन्तिम वाक्य हे शीर्षक जू वो
स्वेबले मानव हृदये कातुक हा काय् धुंक्कगु शी
नेपालीतय्गु संस्कारया प्रभाव गुलि बला ! थः
फुर्गी जू सां द्योयात पूजा याय्गु भावना दहे
दनि धयागु नं सन्देश व्यू । कहानीया मेमेगु
अंग नं बांला जू ।

(३) भुवनेश्वरी—या नं सन्देश

थ्व हे खः धाय्त अःपु मजू । वस्तुतः नारी

जातियां विवशता क्यनेगु हे थ्व कहानीया लक्ष्य ज्वीगु दकसिबे बांला खने दु । छाय् धासा पुनर्विवाहं जक नं नारी जातिया विवशता तंके मफु । गथे न्ह्यथु पाखें मचा दुह्म पुरुषं पुनर्विवाहं नं गार्हस्थिक सुख पूर्ण रूपं काय् फै मखु-गृह कलह दया हे च्वनी । अथे हे न्हापायाह्म भातपाखें मचा दय् धुन कि वया लें कण्टकाकीर्ण मज्जी हे मखु । हानं पुनर्विवाहया खुलमखुला समर्थन याय्गुया मेगु माने प्रकारान्तरं बाल विवाह व बृद्ध विवाहया नं समर्थन याय्गु थें जू वै । छुं अंशे उच्छृंखलतायात प्रोत्साह बीगु थें नं जू वने फु । उकें नारी जातिया लागी न्हाप्पांयाह्म पति वियोग हे दैवया महान् अभिशाप खः । थ्व हे कहानीया सन्देश धाय् माः । लेखकया कलम न्हापान्हापायागुली स्वया अप्पो बलागु खने दु । थ्व शुभ लक्षण खः ।

न्यागूगु विभागे प्यपु कहानी वै । (१) चान्तियागु छत्वाचा खँ (२) मांयागु नुगः (३) वाउँखायात मत्यवं सिथं यंकला ? (४) साहुनीया ह्युतु ।

(१) च्यान्तिया छत्वाचा खँ—

निह्म तिपूया ल्वापु व सुयागु मिं ताउ च्वनी मखु । बाया च्वंतले तं यक हे मो सां नापं च्वन कि तं कलहात । थ्व हे थ्व कहानीया सन्देश खः । कथानक सरल, भाषाया प्रवाह व चरित्र चित्रण नं बांला जू ।

(२) मांयागु नुगः—छकः निकः

कठोर थें खने दु सां तवि मचा खाचाया उपरे मांया नुगले सदां स्नेहया स्रोत दयाच्वनी । सुना नं थःमचायात दुःख व्यूगु मामं स्वे फै

मखु । थ्व स्वे म्वाकेया लागी बरु मामं न्हागु दुःख नं सहयाय्गु कबुल याई । थ्व 'मांयागु नुगः' कहानीया असंदिग्ध सन्देश खः । कहानी भाषा, कथानक व चित्रणया दृष्टि नं बांला जू ।

(३) वाउँखायात मत्यवं

सिथं यंकला ?—सुं अति शोकं मूर्च्छा वा वेहोश जुया च्वन धासा न्हागु हे खःगुं मखुगुं खँ न्यंका सां वैगु मानसिक अवस्थायात छकलं हीका बी फत धासा मूर्च्छा तोती । थ्व छगु प्रचलित तथ्य खः । रतनचित नं काल्पनिक लेखकं हे सही धाय् भातह्य मत्यवं सिथं यंकूगु थें जागु खँ न्यंका व्यूगुलि व झस्के जूगु क्यना थ्व हे तथ्यपाखे संकेत यागु खः । थ्व कहानीया नं भाषा रोचक जू, चित्रण नं बांला । तर कथानकया रचना 'च्यान्तियागु छत्वाचा खँ' स्वया थुकी भचा जटिल । सर्वसाधारणं कथानक झट्ट थुइ थें मच्चों । पृष्ठ १०६या कालम २या नीनिगूगु पंक्ती (इवले) "झसंक वन ।" धा थाय् रतनचिया कल्पनाया संसार फुना, वास्तविक संसार न्होने च्वों वोगुली ध्यान मवन धासा पाठकवर्ग कथानकया विषये अलमले जुइ फु ।

शीर्षक नं ताहाकः मजुइगु हे मिं । जित्तले छगू निगू शब्दं हे शीर्षकयागु ज्या काय् माः । स्वंगू शब्द ध्यान कि हृद ध्यंगु थें हे खः । कारण—ताहाकःगु शीर्षकया नां कया च्वने पाठकवर्ग झंसट चाय् यः । नां लुमंका तय् थाकुइ यः ।

(४) साहुनीया ह्युतु—

पुरुष जाति स्वया स्त्री जातियाके चंचलता भचा अप्पो

दु । उकें विचा मयासे च्वा चीं खँ लहा जुइगु
स्वभाव नं थुमिके आपा । थ्व हे स्त्री स्वभाव
पाखे छगू सत्य घटना द्वारा संकेत यायगु
कहानीया लक्ष्य खः । भाषा व चित्रणयागु
रोचकता उस्त मदुसां थ्व कहानी बांला जू ।
नकतिनियाह्म छह्म किशोर लेखकया बालको-
चित सरलता हे थ्व कहानीया विशेष
गुण खः ।

+ + + +

कहानी च्वेगुया अनेक ढंग दु । गुलि
कहानीं सिद्धान्तयारूपं विद्वान्वर्गया समाजे जक
प्रचलित जुया च्वंगु, तर जनधाधारणया लागी
नं उपयुक्तगु खँयात मार्मिक कहानीया रूप बिया
लोकयात हृदयंगम याय् अःपुका धी । प्रेमचन्द
जीया “सुहाग की साडी” थुजागु हे कहानी
खः । गान्धीजीया असहयोगया मतलब मथूपिं
यक दु । न्हूगु विदेशी वस्त्र छेका छेगु स्वया
गरीबपिन्त खुनु व्यूसा गुलि ज्यू धाइपिसं थ्व
कहानी व्वन कि खँ बांलाक हे थुई । लियो
टाल्सटायं थुजागु कहानी च्वेगुली साप रस
ता । अज्ञान धयागु गुलि भयंकर । थ्व क्यनेत
रसियन चेखवं नं छह्म मचायागु खँ कया धात्थें
हे मर्मस्पर्शी कहानी च्वोगु दु । थुजागु कहानी
चेत कल्पना शक्ति व विचार शक्ति यक माः ।
भाषाय् पूर्ण अधिकार व स्वाभाविक चित्रणे
सिद्ध हस्त मज्जीकं थुजागु कहानी च्वया सफल
ज्वी थाकु ।

गुलि गुलि कहानीं कथाया पात्रया मने
कोमल व कठोर, राग व विराग, स्वार्थ व त्याग
आदि भाव-द्वन्द्वया संघर्ष क्यना पाठकया मन-
यात आकुल व्याकुल याई । प्रत्यक्ष रूपं छुं सन्देश
वी मखु । गथे थःगु ‘आकाश दीप’ कहानी

स्व० जय शंकर प्रसादं चम्पाया मने प्रेम व कर्तव्य
भाव-द्वन्द्वया घोर संघर्ष क्योगु दु । दुर्दान्त
जल दस्यु बुद्धगुप्त चम्पाया न्होने विवश जूगु
द्वारा वया मने कठोर व कोमल भावया संघर्ष
क्यन ।

कहानी कलाद्वारा क्यने मज्जुगु मानव
जीवनया गुगुं अंग दै मखु । तर मानवजी-
वन साप हे विस्तृत । उकें गुह्यं लेखकं गुगुं
विभागयात थी, गुह्यं लेखकं गुगुं विभागयात ।
कृषक, गरीब व ग्रामीण जीवनया चित्रण कहानी
द्वारा यायगुली प्रेमचन्द प्रसिद्ध । धनी, उच्च व
सहरिया जीवनया चित्रणे रवीन्द्रनाथ ठाकुर
कुशल । मध्यम वर्गया जीवन चित्रण यायगुली
शरदचन्द्र धात्थें हे सफल खने दु । थये प्रसिद्ध
कहानीकारतय् नं थःथःगु क्षेत्र, प्रवृत्ति व भाषा
अलग अलग हे खने दु ।

प्रतिभा सम्पन्न कहानीकारया कथाया
पात्रत झीगु वास्तविक जीवनया मनृत स्वया नं
मार्मिक जुया च्वनी । मिखा दुहाँ दुहाँ वोह्म,
न्यताया केँ छ्वाँछ्वाँ वोह्म, न्वकू कापः थें हाकगु
भ्वाथःगु, नवोगु वस्तं पुना, सुं मनुखं झीके लिक्
वया छुं फों वल धासा झी घच्चाया लिचिले
धुंकी । तर छह्म सफल कहानीकारं थुजाह्म हे
पात्र झीगु न्होने तया वया उपरे झीगु सहानु-
भूति वंकी, लासा झीत ख्वेका नं वी । थःगु
हे दुश्चरित्रं याना दुःख स्यूह्म स्व० शरच्चन्द्रया
‘देवदास’ या मृत्युयागु दृश्यं व्यथित मज्जुह्म
पाठक ह्य हे ज्वी ।

थ्व भाषाया कहानीकारतय्के व तन्मयता
खने मदुनि गुगुलिं याना पाठकयात कथाया
पात्रलिसे लिसें न्हीके ख्वेके फइ । भाषाया
गुगु तीव्र वेग ‘नारी हृदये’ दु, व मेगु गुगुं

कहानी नं महु । गन तक कथाकारयाके तटस्थ भावना दे च्वनी, अन तक उच्च कोटियागु सफल कहानीया सृष्टि वं याइ मखु । कथाया प्रत्येक घटना, प्रत्येक वाक्य, प्रत्येक शब्द सार्थक ज्वीमाः । थः धाय् मागु खं हद से हद कम शब्दं व्यक्त ज्वीमाः । पात्रया स्वभाव चित्रण देश, काल, जाति, उमेर, अनुसारं ल्वेक स्वाभाविक ज्वीमाः । पात्रया सुख दुःखया कारण क्यने माः । पात्रया सुख दुःखयात थःगु हे सुख दुःख खनेगु भावुकता थःके दय्माः ।

साहित्यया विविध अंगया विषये प्रचुर ज्ञान, च्वेगु प्रतिभा, लेखक ज्वीगु इच्छा दुसां तबि आलोचकतय्गु भयं लेख मच्चइपि नं गुलि मनूत दु । थये हे थःगु भूलयात सुं आलोचकं क्यना आलोचना यागु खना सहसा ग्याना कलम हे तोतीपि अपरिपक्व लेखकत नं दय्फु । हानं थःगु भूल क्यना बिल धका तंचाईपि व दोष मखुगुयात नं दोष धाल धका नसा तःपुकीपि नं मदइ धाय् थाकु । आलोचकं न्हाबलें निर्दोषगु रचना माला च्वनी, फूनी;

लेखकवर्ग थःगु शक्ति अनुसारगु रचना बी । थुगु हे प्रकारं साहित्यया प्रगति जुयावं वनी । अतएव थ्व आलोचना खना ग्याना सुं लेखकं नं थःगु कलम तोती मखु धयागु जि आशा याना । लुफि हात धका लैय् न्यासि वनेगु हे तोतीपित लँजुवा सुना धाइ ।+

+ समाजया प्रत्येक वर्ग व प्रत्येक साधारण व्यक्ति लेखयात थःथःगु हे जक दृष्टि कोण स्वै, तर छद्म कलाकारं व चाहे कहानीकार जुइमा वा नाटककार, उपन्यासकार वा आलोचक वं हरएकयागु दृष्टिकोणं स्वै, स्वै नं माः । थुकें हे गुबलें गुबलें छगू निगू कला प्रधान रचनाया विषये जन साधारण व उच्च कलाकारपिनिगु मत परस्परे अत्यन्त विरोध नं जू वने यः । रवीन्द्रनाथ ठाकुरं नं थुकें हे ज्वी साहित्य कलाया विषये जन साधारणयागु रुचियात हे अन्तिम निर्णय खनेगु छद्म कलाकारया लागी 'अन्धेनैव नीयमाना यथान्धा' ज्वीगु थें न तुं अविवेक पूर्ण ज्या याय्गु खः धका 'प्राचीन साहित्य' नामक सफूती छथाय् धागु दु ।

छुं खँ

—श्री पूर्ण "पथिक"

यदि संयोगे वियोगयागु आशंका व वियोगे संयोगयागु मधुर आशा दःसा न व सुख खः, न थ्व दुःख खः ।

गुह्यसैं समययागु गुलि सदुपयोग याई वया आयु उलि हे ताहा । समययात दुरुपयोग याना म्वाना च्वनेगु स्वया आयु चीहा जुइगु भि—वैत नं, समाजयात नं ।

अहिंसा सर्वोच्च वस्तु जूगुलिं हे सकसिनं छथुं थी मफुगु ।

सम्पादकीय

नेपाले धार्मिक भाव

सम्पूर्ण सद्भावया पुचः धर्म खः ।
मनुष्य जुनिया सारगु अंश धर्म खः ।
गन गुगु समाजे धार्मिक भाव
गुलि ह्य ज्वी, अन इपिलिसे व्यव-

हार याय् उलि हे थाकी । थःगु मने धार्मिक भाव मनुष्य मनुखं लोक लाज, दण्डया भय व लोभवश हे जक इमान तया ज्या याई । तर धर्मे विश्वास दुह्य मनुखं न्याययागु विचार इमानदारी पूर्ण व्यवहार याई । लाभयागु आशा तल हे धासा नं कि त परलोके प्राप्त ज्वीगु सुख लाभयागु आशा तै, कि मेगु हे उपायं न्याय पूर्वक ज्वीगु लाभ यागु आशा तै । तर साप हे दुःखयागु खँ खः कि संसारया आपालं भागं थ्व धार्मिक भाव पा जुजुं वनाच्चन । कारण— थःगु सरल धार्मिक स्वभावं यांना जुजु युधिष्ठिर दुर्योधनया जाले ला थें न तुं थुगु काले नं थःगु हे सरलतां यांना थःगु ध्यवा नं फुका, थःहे उपहासया पात्र नं जुया च्वने माला वल । थुगु हे कारणं सकसिनं धैथें थःगु मने सन्देह व अविश्वासमात बास बिल, थह्यं हे नं विश्वासघात याय्त लिमस्वया हल । फलस्वरूप उगु उगु समाजे जीवन समस्या नं प्रतिक्षण जटिल जटिलतर जुजुं वया च्वन ।

नेपाल थःगु इतिहासया जन्मकालंनिसें धार्मिक भावं पूर्णगु देश खः । नेपाल राज्य सिमानाया दुने लागु प्राचीन, आधुनिक अनेक

चैत्य, अनेकानेक देवस्थल व तीर्थ यांना थौं तक नं अनेक परिवारया जीविका चले जुया च्वंगु दु । “द्योला” धयापि ला छगू जाति विशेष हे दु । गुह्येश्वरी, पशुपति, स्वयम्भू, जनबहाद्यः, शोभाभगवती, यले बुंघः, बगलामुखी, काबहाद्यः आदि देव देवस्थले स्वी वन धासा सुथेसिया ६/१० बजे तक नं देके वोपनिगु हूल जुयाच्चनी । अष्टमी, एकादशी, प्रदोष, पुन्ही व मंगलचौथी, सोमबारऔंसि आदि पर्वकाल पत्तिकं अबसं च्वनीपि नं बथां बथां दयाच्चनी । थ्व फुक्क नेपालया धार्मिक वातावरणया लक्षण खः ।

आपालं अंशे थ्व हे प्रचलित धार्मिक वातावरण व छुं अंशे गत जनवरी १४ तोरीख-यागु कलकत्तायागु महोत्सव, थगुनेयागु महा-स्थविर नारद भन्तेयागु शुभागमनयागु प्रभावं थुगुसीयागु वैशाख पुन्हीया उत्सवं नेपाले महो-त्सवयागु रूप काल । सर्वज्ञ धातु तया हःगु खःया ल्यू ल्यू न्ह्यो न्ह्यो असनंनिसें न्यत थ्यंक छस्वां मनूत वनेगु कम उल्लेखनीय खँ मखु । थुलि मछि मनूत मुना उत्सव न्याय्केगु मनोवेग सहसा आकाशं जूवल खँ मखु । हानं थ्व उत्सवे उलिमछि मनूतय्गु समय, शारीरिक शक्ति व छुं अंशे ध्यवा खर्च ज्वीगु नं याउँक हे अनुमान याय् फुगु खँ खः । थुलि मछि नेपाली जनतां थौंकन्हेयागु काले धन, समय व शरीर वलया उत्सर्ग थुगु रूपं याय्गुया कारण छु ? इमिके धन, समय व बल यक दया ला ? मखु, कदापि मखु । खाद्यान्नया अभावं व ध्यवाया भा कुहाँ वंगुलि संसारया आपालं भागे जन-

साधारणया जीवन गुगु प्रकारं हासोन्मुख जुया च्वंगु दु, थ्व फसं नेपालया जनतायोत मकःगु मखु । तथापि उपर्युक्त त्याग भाव गनं वल ? वहे धार्मिक संस्कारं । सुथे बहनी लहा व ह्युतु चूलाकेत प्रत्येक दिन चिन्तातुर ज्वीमासां तबि नित्य नैमित्तिक धार्मिक कार्ये नेपाली जनता कृपण (नुगःस्याकुति) गुबलें ज्वी फै मखु । थ्व थुमिगु स्वभाव हे जुइ धुंकल । छाय् धासा राजकुमार विश्वन्तर व महासत्त्व, जुजु मणिचूड, शिवि, हरिश्चन्द्र, रघु व ऋषि दधोचि आदि महा-पुरुषं थःगु जीवनं गुगु अत्युच्च त्याग भाव क्यना वन, वहे बाखंया प्रभाव मांबौर्पिलिसे “छपा बत्ल्ला बरे.....” आदि हिते ससेंनिसें झीगु नुगले

लाना वैच्वंगु दु । छह दरिद्रया छेनिसें जुजुया लाय्कुली तक नं थुजागु बाखंया चर्चा मजुगु दिन ह्य हे ज्वी । सलंसः दंनिसेंयागु थ्व हे सांस्कृतिक प्रभावं याना नं ज्वी छगू थुजागु हे कहानी “द्योयात स्वां छाय !” धर्मोदयया प्रेमी पाठकवर्ग नं वर्ष २या निगूगु अंके ब्वना दी धुंकुगु दु ।

अर्थात् खुँ जुइगु अर्थे हे नं कुकर्म खः, उकीसं नय्त जाकि छगः हे मदुसां तबि द्योयात स्वां छाय् मानि धैगु पवित्र भाव नुगले दहे दनि । थथे ज्वीगु उचित नं खः । छाय्धासा प्रतिदिन झीसं द्योयात पूजा याय् धुनेव हे तिति झी थः प्वा-पूजा याय्गु पा वै ।

समाचार

नेपाल वैशाख महोत्सव

अति हर्षया खँ खः झी नेपाल देशे (त्रे) थुगुसी वैशाख स्वांया पुन्हीया महोत्सव धातु यात्रा सहित अत्यन्त सुचारु रूपं जुल ।

स्वांया पुन्ही अर्थात् वैशाख ३० गते खुनु सुथे ६/३० बजे शील सम्पादन जुल । अनं लिपा स्वयम्भू, आनन्दकुटि, सीधः आदि थाय् थासे बुद्ध पूजा जुल । आनन्दकुटी ११ बजे तक सर्वज्ञ धातु प्रदर्शन जुल । अनंलि दान भोजन आदि सिधय्का न्हिनस्या २/४५ तक गिलान प्रत्यय पूजा, ३ बजे धातु आनन्द कुटी प्रस्थान ।

धुज्या बुज्या बाजं दापा तुतः भजन व

त्रिरत्नयागु गुण वाचन आदि सहित याना आनन्द कुटीनिसें सीधः तक पञ्चदानया भगवान् बिज्या-कैगु लैपुं साप हे बांलाक बुलुहुँ यात्रा याना सर्वज्ञ धातु तद्धंगु द्वारं दुत हयो ६/२५ बजे सीधः विहारे श्यन । यात्रा सिधय्का बाघौति जाय्का मानों देवराज इन्द्रं थः सैन्यपि मुंका साधुकार ब्यूगु थें च्वोंक घान्न घुन्न न न्याना तस्सकं वा वल । उकिं थुखुनुयागु दिनचर्या थनं तुं समाप्त जुल । चैत्ये द्योगले इया इयाले मत माः, मत ज्वाः आदि च्याका तःगु नं फा फि सित ।

झी नेपाले थ्व सर्व प्रथमगु यात्रा तिति । उकिं आपा याना मनूतस्यें थ्व यात्राया रहस्य छुं नं मस्यू । “स्वांयागु खतय् तया जात्रा याना

हःह छु यो हैं ?” धका न्यन्यो ब्वाँ ब्वाँ जुया सो जुल । उकी मध्ये सःस्यूपिसं “थगुने लंकायाह नारद भन्ते नं भगवान्यागु अस्थि-धातु हया आनन्द कुटी तःगोक चीभा दयका दुन्य सो थना थकुगु मस्यूला, वहे भगवान्यागु अस्थि व छु खं ला चीचा गोगु दंयागु चीभाले दुन्य तया हःगु” धका कना न्यंका च्वन ।

आ न्हापाया थें मखुत । स्वांया पुन्ही-यागु महिमा स्यूपिं नं आपालं मनूत दत । उकिं त्वा त्वाले, बाहा बाहाले, ननि ननी नं इयाले इयाले, कःसि—कःसी झी लक्ष्मी-पूजा ह्म-पूजा

खुनु थें मत च्याका च्वन । तर मत बांलाक च्याके हे सिम-धनि वाफ्य-वःगुलिं विजुलि प्रयन्त सित । उकिं उखुनुयात मत पूजा थुलिं तुं जुल ।

कन्हे खुनु अर्थात् ३१ गते पारु खुनु सुथे

शो तुयके हे मलानि, धातु दर्शन यायया निर्मित सीधः विहारे मनूत जोय धुंकल । उकिं दिन चर्याय् च्वया तःगु ईयां न्ह्यो हे जनतायागु आप्रह स्वया याकन याकन वसपोल तथागत सम्यक् सम्बुद्धयागु अवशेष धातु विहारं कत हया चैत्य आदि छ्चालं परिक्रमा याना, इलां आदि प्यना दयका तःगु मण्डपय् बिज्याकल । अनलि क्रमशः प्रातःकालयागु बुद्ध पूजा आरम्भ जुल । अनिरुद्ध भिक्षुं अति संक्षेपं छत्वाचा

सर्वज्ञ धातुयागु वर्णनयासे धातु क्यनेगु प्रारम्भ यात । उथाय्यागु हूल जूगु खँ च्वयां साध्य मजू । स्त्रीवर्ग पाख्यर भिक्षुनीपिसं विशेष सहायता विया च्वन ।

न्हिनेसिया ३ बजे नं जुल, धातु दर्शन बी नं गोकल । अले यात्रायागु आरम्भ जुल । सीधः विहारं पित हया देशे यात्रा न्ह्याकल । थनयागु चारित्रानुसारं इयालं लुखां पसलं लँधुच्छि पूजा यात ।

साहु भाजुरन्नया थाय् छें के थ्यन्यव वं पता छाया पूजा यात अर्थात् ‘सपरिक्खा

चीवर सहित पूजा’ जुल । थुगु प्रकारं देव मनु-प्यादि सकलस्या नं पूजा थाय् योग्य जुया विज्याकल वसपोल तथागतयागु पूजा जुजुं यात्रा तपि-ताये थ्यन । अन मनूतय्गु विचार खुसी कहाँ वनेगु जुल । आपालं

स्वांया पुन्ही—नेपाले सर्वज्ञ धातु यात्राया दृगू दृश्य ।

कोहानं बल । व काहाँ वोपिमध्ये गुलि श्रद्धा-वान्पि खुसिया के पत्ती वना जल काः वन । थव थनयागु न्हापांनिसेंयागु प्रथा खः । स्वयम्भू भगवान्, करुणामय आदि वसपोलपि बिज्याकैबले नं “द्यवं गाःगु लखे मो लहुई, द्यवं गाःगु लः काय” धैगु खँ सकस्यानं सिया च्वंगु खः । दिय थथे खुसी काहाँ वं मदुगु जूसा ताय थ्यनीबले हूलं कात्तु काइगु, थथे काहाँ वना व्यूगुलिं गुलिं ज्यानि जुल ।

थ्व ला केवल झी लागुया मिखां खंगु खँ जुल । मेगु झीसं मखंगु देवदेवतापिनिगु पूजा आदि नं अवश्य दु ज्वी । कारण—थ्व निन्हुया वा वइगु निभा त्वइगु आदि स्वेबले नं विशेष आश्चर्य खन्य दु । निभा तःसकं मत्वइगु, वा वया ज्या पनीबले वा मइगु, वहे वःसां वा गागु थें फुल फुल जक वैगु, न्हू लँय् तक वे धुंकुगु वा असं त्वा आदि यात्रा जूगु थासे मवेगु आदि । थ्व ब्याक देवानुभाव मखैला ? त्रिपिटक ग्रन्थयागु विचारं स्वे बले नं कुशल कार्ये देवानुभाव अवश्य दै धाय् फु ।

बुलुहुँ बुलुहुँ यात्रा स्वयंभू चाहुयका आनन्दकुटी यंकावं च्वन । छय्यर आनन्दकुटी छगू वथां उपासकपिं स्वां, धुं, धुपाय्, ध्यवा आदि ज्वलं ज्वना ल स्वः वया च्वन । थुगु प्रकारं मत ज्वना लँ स्वः वंपिं खःया न्ह्योने ध्यंबले ठीक मत च्याकेगु ई नं जुल । आनन्द कुटी नं स्वांयागु ध्वाका दय्का छायाः तःगु दु । यात्रा गःचाहिला दुहाँ वैगु लुखां दुहाँ वया बोधि वृक्ष आदि चाहिला छुहाँवना च्वन । गुगु यात्राया धुज्या बुज्या तथा बाजं श्वोत निन्युं तोतोफ्यु ।

च्वे थ्यंका मत पूजा याना अनिरुद्ध भिक्षुं छुं भचा कृतज्ञता प्रकाशयासे सकस्यातं संतोष पूर्वक विदा विया छुत । लिपा हूल भचा ज्यँसेलि धातु चैत्य गर्भे स्थापना याना थुगुसी-यागु स्वांया पुन्हीस्या महोत्सव विसर्जन जुल ।

थुजागु उत्सवे परोपकारया स्वयं सेवक भाजुपिसं घलं घःलः पाछाया लः त्वंकः जुया दिल । थ्व चांचुं परिश्रमयागु खँ मखु । मानव प्रति मानवयागु सद्भाव इमिगु सहानुभूति पूर्ण ज्या यागु ढंगं खने दै, केवल वचनं जक मखु ।

श्री ३ महाराज मोहन शमशेर जङ्ग

बहादुर राणाया प्रतापं नेपाले नं स्वांया पुन्हीया विदा दत धैगु खँ न्यने दत । नेपालयागु इतिहासे २००दँ थुखे थ्व नं छगू उल्लेखनीय घटना खः । विश्वमैत्री हे थःगु छगू प्रमुख सिद्धान्तह्य भगवान् बुद्धया देश कालोचित स्वागत खः । कारुणीक तथागतया लागी बौद्ध अबौद्ध सकलें उत्थें खः । अतः आशा दु, वर्तमान श्री ३ यागु शासन काले नेपाल राज्य भरया कर्मचारीपित दच्छिया छकः स्वांयापुन्ही (वैशाख हुन्ही) खुनु विदा प्राप्त ज्वी, गुगुलि बौद्ध अबौद्ध सकसित नं थःगु हे देशया छह्य महापुरुषया विश्व प्रेम भावनायात बार बार लुमंकेगु प्रेरणा दयाच्चनी ।

थँवही—थन त्वाया सकलें मुना न्यासः

खुस्रः फवर्गितयूत जाकि छमना छमना व ध्यवा च्यागः च्यागः दान याना थँवहीबहाले बुद्ध जयन्ती माने यात ।

पाको—पोखलङ्यांगे नं तस्वीर ब्वया,

मत च्याका, ब्वेका बांलाक उत्सव जुल । थुगु हे प्रकारयागु उत्सव यें—पाकोचैत्यराज नीगले; वंभहाले वतुं बिहारे; इतुं बहाले जनबहाले, काबहाले, थँहिटी, इवाबहाले, स्वयम्भूस्थाने, मू बहाले, दच्छेसाले, वसंतपुरे, यले—महाबौद्धे, उबहाले, नौद्वे, काबहाले आदि ।

मूर्ति स्थापना—थ्व वंगु वैशाख महिनाया

अक्षतृतीया खुनु, कान्तिपुर नगरे श्रीघः विहारे श्री साहु भाजुरत्न कंसाकारं दय्का दीगु अभिनव विहारे बर्मा देशे तयार जूगु सिंगमरमरया सिंह सय्या भगवान् शाकमुनिया प्रतिमा स्थापित जुल ।

❀ पाल्पातान्सेने बुद्ध जयन्ति ❀

न्हापा न्हापाया थें थुगुसी नं पाल्पा-
तान्सेने भगवान् बुद्धया त्रिविध घटना चूलागु
बु० सं० २४६३ दँया वार्षिक महोत्सव थ्व
बंगु वैशाख स्वांयापुन्ही खुनु धुम-धाम ज्वीक
माने यात ।

जयन्तिया संक्षिप्त कार्यक्रम थथे :—

पुन्ही खुनु सुथन्हाप्पां आपालं उपासक
उपासिकापिसं भिक्षु शाक्यानन्दयाके पञ्च, अष्ट-

शील प्रार्थना यात ।

शील बी सिधय्का

भिक्षु शाक्यानन्दजुं

तथागतया प्रति श्रद्धां-

जलि अर्पित यासे

उपस्थित भक्तपित

बुद्धपूजा याकल ।

धर्मोपदेश याना बिज्यासे

वसपोल भिक्षुजुं गुगु

प्रतिमा श्री गणेशलाल

उपासकं उखुनुया दिने

नगर चाहीका रथयात्रा

याय्त सिगालपुत्र सहित

शान्तिनायक तथागतया

सुन्दर मूर्ति दयकातःगु

खः, हानं गुगु मूर्तिस

कलोकार श्री गंगालालं

सुन्दर ढंगं रंग-रोगन भरे याना तःगु खः, व

हे मूर्ति सम्बन्धी अर्थ प्रकाश यासे जनतापित

सिगालोवाद सूत्रया व्याख्यान याना बिज्यात ।

थ्व गृही विनयया व्याख्यानं उपस्थित जनयात

अत्यन्त हे प्रभावित यात ।

दिवा भोजनया कार्यक्रम सिधसेली

स्थानीय भिम्सेन्तवालियापि ज्ञानमाला भजन

खलःया नवयुवकत छथ्वो वया मधुर छाँतं ज्ञान-

माला भजन यात । छगु आश्रयया खँ थ्व कि

पाल्पातान्सेने वैशाख पुन्हीया दिने दँ

वृष्टि मजू धैगु मदु । थुगुसी नं बहनी रथ
यात्रा हे याय् खनि मखुत ला धैथें च्वंक
न्हिने सिया अन्दाजि १ बजेसं निसं
सन्ध्याया ६ तक घनघोर ज्वीक वा फय्
वल । थथे जूमां कार्यक्रम तो मफ्यु ।
भजनयां लिपा न्हिनेसिया ३ बजेती भिक्षु
शाक्यानन्दजुं विश्वन्तरया चरित्र सम्बन्धी उपदेश
विया बिज्यात । सुशीला अनगारिकां नं छगु

व्याख्यान विया बि-
ज्यात । नानीदेवी
उपासिकां बौद्ध शिशु
बोधया खं श्रोतागणपित
न्यंकल । छगु क्रद्धिया
चमत्कार क्यने थें
सन्ध्या इले वा फय्
व्याक शान्त जुल ।
सकमियां मन शान्त
जुल । नाप नापं आकाश
पथे पोइश कलां पूर्णगु
चन्द्रमां सिच्चुसे यइपुसे
च्वंगु थ गु रश्मि खय्का
२५स दँ न्हापा भगवान्
बुद्ध जन्म जूगु वसपोलं
बोधिज्ञान प्राप्त याना
बिज्यागु तथा महापरि-
निर्वाण जुया बिज्यागु

पाल्पातान्सेने वैशाख पुन्हीया उत्सवया छगु दृश्य ।

शुभ वैशाख स्वांया पुन्ही थों हे खः धका सूचना
बिल ।

थुलि जुसेली यथासमये सिगाल पुत्रया
प्रतिमा सहित शान्त मूर्ति भगवान्या प्रतिमा,
बोधिबृत्तया आकृति सुशोभितगु रथे तया भारि-
छाँतं नगर यात्रा जुल । यात्रास प्राचीन तथा
नवीन धंगया अनेक दाफा, धिमे, कँलाट कार्नेस
नं दु । नगर छगुलि पुष्प वृष्टि जुल ।
रथया न्ह्यो न्ह्यो ज्ञानमाला भजन व रथया
ल्य ल्य श्री त्रिरत्न वज्राचार्य दयका बिज्यागु

धर्मप्रचार सम्बन्धी नेपाली भाषाया भजन जुल । चान्हेसिया अन्दाजि १२-३० बजेती जयन्तिया ज्या विसर्जित जुल । दर्शकनयन प्रसाद नं वितरण जुल, ।

कुशीनगरे—धर्मोदय सभाया सभापति महा-स्थविर श्री चन्द्रमणि जोया ७३६९ जन्मोत्सव गत ज्येष्ठ पक्षी खुनु परिनिर्वाणभूमि कुशीनगरे समारोह पूर्वक जुल । भारते श्रेयवाद बौद्ध धर्मया प्रचार आपालं याना वसपोलयागु हे प्रयत्नं जूगु खः । थुगु हे प्रकारं शतायु तक धर्म प्रचार याना विज्याय फयमा ।

भोजपुर—थन खिखामालो बजारे च्वंगु श्री शाक्यमुनि बिहारे थुगुमी नं स्वांया पुन्हीया बुद्ध जयन्ती धुम धाम ज्वीक माने यात ।

चतुर्दशीखुनु सन्ध्या इले बुद्ध पूजा याय मिधय्का आधुनिक छाँतं ज्ञानमालाया भजन जुल । लालधन शाक्य वैशाख उत्सव माने याय मागुया कारण नं न्यंकल ।

पुन्ही खुनु सुथे सकलें मुना बुद्धया पूजा बांलाक जुल । बान्हिलिसु रथे फक छायापा तथा नगर चाहीकल । स्थानीय पाठशालाया बालक बालिकापिसं ज्ञानमालाया भजन यात । दातापिसं थाय् थासे साखति त्वंका दिल । निहनेसिया ४ बजे ती जात्रा बिहारे लिथ्यन ।

श्री मुनिराज शाक्य द्वारा भगवान् बुद्ध-यात छगू सिंहासन दयके बिल । श्व हे सिंहा-सने तथा जात्रा जुल ।

सभायात दान :—

निम्न दातापित हार्दिक धन्यवाद हु :—	
श्रीमती रुक्मणि, पालपातानसेन	५०)
श्री सूर्यप्रसाद श्रेष्ठ बुटौल	१०)
श्रीमती मैचा	५)
श्री रामबहादुर बौद्धाचार्य	५)
श्री पुण्यराज शाक्य कालिम्पोंग	५)
श्रीमती मणिकुमारी	१)
मनकुमारी	१)
श्री त्रिरत्न शाक्य भोजपुर	५)
बुद्धिराज	२)
पूर्णमान	१)
श्री शेषमणि प्रधान कालिम्पोंग	५)
डा० आर० वी० मुरालट,	
स्वीजरलैण्ड	६६)
श्रीमती कर्मशोभा नेपाल	२५)
चन्द्र लक्ष्मी नेपाल	२५)

पत्रिकायात चन्दा

श्री ठाकुरलाल मानन्धर नेपाल	१००)
गोविन्दलाल	१००)
स्वर्गीय साहु द्रव्यधरया नामं	२५)
श्री गणेशलाल श्रेष्ठ, भीमफेदी	१०)
दिवंगत श्री खेमाचारीया स्मृतिस	१०)
श्री बाबुरत्न नेपाल	११)
साहु कुलरत्न एण्ड सन्स कालिम्पोंग	१०)
केशरबहादुर	६)
श्री हर्षमान	३॥)